Total No. of Questions : 4]		SEAT No.:
21766	[4022] 401	[Total No. of Pages : 2

P1766

[6032]-401 S.Y.B.Com.

241: BUSINESS COMMUNICATION - II

			(2019 Pattern) (Semester - IV)
		All qu	[Max. Marks: 50 the candidates: uestions are compulsory. res to the right indicate full marks.
Q1)	A)	Fill	in the Blanks (Any 5)
	a)	The	e report is always written in manner. [5]
		i)	Sequential
		ii)	Irregular
		iii)	Horizontal
	b)		report is an official report that contains detailed information to business decisions.
		i)	Formal
		ii)	Informal
		iii)	Press
	c)	Lea	ding platform for video sharing is
		i)	YouTube
		ii)	Google Classroom
		iii)	Google Sheet
	d)		e online software that allows you to create surveys, quizzes and data ection purposes is
		i)	Google form
		ii)	Microsoft Word
		iii)	Microsoft Excel
	e)	Ac	ollection letter is associated with
		i)	Debtors
		ii)	Creditor
		iii)	Company

	f)	Blog is an example for			
		i)	Live Chat		
		ii)	Personal Broadcast		
		iii)	Live Broadcast		
	B)	Mate	ch the following.		[5]
			Group 'A'		Group 'B'
		a)	Inbox	i)	Press Report
		b)	Enquiry Letter	ii)	Request to collect information
		c)	Jan Koum	iii)	Pamphlet
		d)	News Media	iv)	E-mail
		e)	Circular Letter	v)	WhatsApp
Q 2)	Writ	e Sho	ort Notes (Any 2)		[10]
	a)	Forn	Formal Report		
	b)	Face	ace book		
	c)	Coll	Collection Letter		
	d)	Blog	Blog		
Q3)	a)	What is 'Report'? Explain in detail about structure of the Report. [8]			
	b)	What is 'Social Media Network'? Explain in detail about 'YouTube' and 'Twitter'. [7]			
Q4)	a)	Write an enquiry letter to M/s Shubhangi Furniture, Pune regarding requirement of office furniture. [8]			
	b)	Wha	nt is 'Mail'? Explain in detail 'e	ssenti	ial elements of mail'. [7]

র্জ র্জ র্জ

Total No. of Questions : 4]	SEAT No. :
P1767	[Total No. of Pages : 5

[6032]-402 S.Y.B.Com.

242: CORPORATE ACCOUNTING - II (2019 CBCS Pattern) (Semester -IV)

		(2019 CDCS I attern) (Semester -1 v)
1) 2) 3)	ons to the Questic Solve a Use of	[Max. Marks: 70 in a candidates: [Max. Marks: 70 in No. 1 is compulsory. In y 2 questions from Q. No.2,3 and 4. Calculator is allowed. Is to the right indicate full marks.
Q1) a)		in the blanks with the appropriate term from the given options
		(five) [5] Consolidated Palance shoot is prepared by
	i)	Consolidated Balance sheet is prepared by (Subsidiary Company Holding Company Minerity Interest)
	;;)	(Subsidiary Company, Holding Company, Minority Interest) Purphase Consideration — Agreed value of assets
	ii)	Purchase Consideration = Agreed value of assets
		(Agreed value of Liabilities, Agreed value of Current Assets, Share Capital
	iii)	is a type of Investigative Accounting.
	ш)	(Inflation Accounting, Cost Accounting, Forensic Accounting)
	iv)	List-E of Statement of Affairs under liquidation of Companies
	11)	represents
		(Unsecured Creditors, Secured Creditors, Preferential Creditors)
	v)	Profit and Loss A/c credit balance of the vendor company is
	• /	transferred to A/c.
		(Realization A/c, Equity Shareholders A/c, Bank A/c)
	vi)	Goodwill is also known as
	,	(Cost of acquisition, Cost of Control, Cost of goods sold)
	vii)	Forensic Accounting helps in detection of
	ŕ	(Frauds, Errors, Errors & Frauds)
b)	State	e whether the following statements are True or False (any five) [5]
	i)	Holding Company is one which owns more than 50% shares in another company.
	ii)	Forensic Accounting is useful in detection of errors.
	iii)	Revenue Profit is also known as Post acquisition Profit.
	iv)	Inter Company Owings arise on account of transactions between
		the Holding Company and Subsidiary company.

- v) Under Absorption of companies, the balance in Bank A/c is transferred to Realisation A/c.
- vi) Purchase Consideration is always settled by making the payment in cash only.
- vii) A liquidator has the right to receive remuneration.

c) Match the Following.

[5]

Colu	mn A	Colu	ımn B
i)	Money Laundering	1)	Goodwill
ii)	Winding up of a company	2)	Equity Shareholders
iii)	Net Asset Method	3)	Forensic Accounting
iv)	Intangible	4)	Liquidator
v)	Owners of a company	5)	Purchase Consideration

d) Write Short Notes (any three)

[15]

- i) Forensic Accounting and its objective
- ii) Capital Profit and Revenue Profit
- iii) Liquidation of company
- iv) Purchase Consideration and Methods of Calculation of Purchase Consideration
- v) Advantages Forensic Accounting

Q2) Following is the Balance Sheet of Infotch Ltd. for the year Ended 31st March, 2023. [20]

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital		Goodwill	8,40,000
12,000 Equity Shares of	12,00,000	Land & Building	16,35,000
Rs.100/-each fully paid		Plant & Machinery	6,75,000
17,500 Equity Shares of	15,75,000	Furniture	75,000
Rs. 100/-each Rs. 90 paid up		Office Equipment	1,50,000
7,500,8% Preference Shares	7,50,000	Stock	7,42,500
of Rs.100 each fully paid		Debtors	6,37,500
8% Debentures (floating	7,50,000	Bills Receivable	1,65,000
charge on all assets)		Cash in Hand	60,000
Outstanding Debenture Interest	30,000	Profit & Loss A/c	5,25,000
Creditors	12,00,000		
	<u>55,05,000</u>		55,05,000

The company went into voluntary liquidation on 31st March, 2023:

- a) The Preference dividend was in arrears for 3 years and as per the articles it was to be returned before returning the equity capital
- b) Sundry creditors include a loan of Rs. 3,00,000 secured on hypothecation of Plant and Machinery and Preferential Creditors of Rs. 75,000.
- c) The Liquidator realized the assets as follows:

Particulars	Rs.
Land & Building	16,12,500
Plant & Machinery	3,75,000
Furniture	60,000
Office Equipment	97,500
Stock	5,25,000
Debtors	4,50,000
Bills Receivable	1,05,000

- d) Legal Charges on liquidation amounted Rs. 7,500 and the liquidation expenses were Rs.10,000.
- e) The Liquidator's remuneration was fixed at Rs. 7,500 plus 2% on sale of assets plus 2% on the amount distributed to unsecured creditors (including preferential creditors)

Prepare Liquidator's Final Statement of Accounts if all payments were made on 31st March 2023

Q3) Following are the Balance Sheets of H Ltd, and its Subsidiary S. Ltd. as on 31st March, 2023 [20]

Liabilities	H Ltd.	S Ltd.	Assets	H Ltd.	S Ltd.
Share Capital					
Equity Shares	49,50,000	20,00,000	Fixed	26,32,500	15,52,500
of Rs.100/-each			Assets		
General	5,85,000	4,50,000	Sundry		
Reserve			Debtors	12,82,500	6,97,500
Profit & Loss	6,30,000	1,35,000	Stock	9,00,000	6,07,500
A/c					
Creditors	4,27,500	4,75,000	Investments		
			(16,000		
			shares	17,55,000	
			in S Ltd.)		
			Cash at		
			Bank	22,500	2,02,500
	65,92,500	30,60,000		65,92,500	30,60,000

Additional Information:

- a) H Ltd. acquired shares in S Ltd. on 1st April 2022.
- b) On 1st April,2022 S Ltd. had a balance of Rs. 1,50,000 in its General Reserve and the Profit and loss A/c showed a credit balance of Rs. 35,000
- c) The stock of H Ltd. includes good purchased from S Ltd. for Rs. 2,50,000 at a profit of 25% on cost.
- d) Debtors of H Ltd. include Rs. 3,00,000 due from S Ltd.
   Prepare a Consolidated Balance sheet of H Ltd. and its subsidiary S Ltd. and give the necessary working notes.

Q4) Following is the Balance sheet of Karuna Ltd., as on 31st March, 2023. [20]

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital		Goodwill	2,12,500
8,500 shares	8,50,000	Land & Building	6,37,500
of Rs. 100/-each			
General Reserve	2,12,500	Plant & Machinery	3,52,750
Profit & loss A/c	85,000	Stock	1,48,750
9% Debentures	4,25,000	Debtors	1,36,000
of Rs. 100/-each			
Creditors	1,27,500	Cash at Bank	2,12,500
	<u>17,00,000</u>		17,00,000

Karuna Ltd. was absorbed by Mamata Ltd. on the following terms.

- a) Mamata Ltd. to take over all assets of Karuna Ltd. (except Cash and Goodwill)@ 10% less than the book value and to pay Rs. 5,00,000 for Goodwill.
- b) Mamata Ltd. to take over the creditors of Karuna Ltd. at book value.
- c) The purchase consideration was discharged by issue of 5,000 equity share of Rs. 100/-each @ Rs. 120/- and the balance in cash.
- d) The cost of Liquidation amounted Rs. 15,000 to be paid by Karuna Ltd. You are required to:
  - i) Show the calculation of Purchase consideration
  - ii) Prepare Realisation A/c, New Company's A/c, Equity Shareholders A/c and Bank A/c in the books of Karuna Ltd.
  - iii) Give the opening Journal Entries in the books of Mamata Ltd.

P1768	
1 1/00	

SEAT No.:			
[Total	No. of Pages	:	4

[6032]-403 S.Y.B.Com.

243 : BUSINESS ECONOMICS - II (macro) (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)				
	ons to	rs] [Max. Marks : the candidates: o. 1 and Q. No. 6 are compulsory.	70	
	Solve	any 3 (Three) questions from the remaining question Nos. 2, 3, 4 and 5. res to the right indicate full marks.		
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the Blanks (Any five).	5]	
	i)	Precautionary motive demand for money depends upon		
		(Income, investment, central bank policy, rate of interest)		
	ii)	Dr. Fisher introduced the Quantity Theory of Money in		
		(1910, 1911, 1912, 1919)		
	iii)	In the stage of the velocity of money decreases.		
		(prosperity, depression, recession, revival)		
	iv)	is an example of Direct Tax		
		(GST, Service Tax, Sales Tax, Income Tax)		
	v)	Prof.Pigou's Equation $P = \frac{KR}{M}$ in this equation P Means		
		(Function of Money, Price Level, Value of Money, Supply of Mone	y)	
	vi)	The most important source of income of a government is		
		(Foreign Loans, Taxes, Printing of New Currency, Sale of government)	vt.	

	B)	Match the Pairs.			[5]	
			Group A		Group B	
		a)	Demand and Supply of Money	i)	Open Market Operat	tion
		b)	Public Expenditure	ii)	Cash balance Appro	ach
		c)	Indirect Tax	iii)	Fiscall Measures	
		d)	Phase of Trade cycle	iv)	G.S.T.	
		e)	Quantitative Credit Control Method	v)	Depression	
Q2)	Expl	lain th	ne Quantity Theory of Money.			[15]
<i>Q3</i>)	Expla	ain th	e effects of inflation on Production a	& Dis	stribution.	[15]
	•					
Q4)	What	t are t	he major monetary measures to con	trol T	Frade Cycle?	[15]
					•	
Q 5)	What	is Pu	blic Expenditure? State the causes of	f incr	easing Public Expend	iture
						[15]
Q6)	Write	e Sho	rt Notes on (Any Three)			[15]
	a)	Qual	itative tools of credit control.			
	b)	Impo	ortance of Public Debt.			
	c)	Char	racteristics of Trade Cycle.			
	d)	Dem	and Pull Inflation			
	e)	Limi	tations of credit creation of commer	cial E	Banks.	

Total No. of Questions: 6]

P1768

[6032]-403 S.Y.B.Com.

243 : BUSINESS ECONOMICS - II (macro) (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ <i>: 2½</i> त	ास]	[एकूण	गुण : 70
सूचना :-	1) 2) 3) 4)	प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत. उर्वरित प्रश्न क्रमांक 2, 3, 4 आणि 5 पैकी कोणतेही तीन सोडवा. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात. संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.	
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच)	[5]
, ,	i)	सावधगिरी हेतूसाठी पैशाची मागणी वर अवलंबून असते.	[-]
		(उत्पन्न, गुंतवणूक, मध्यवर्ती बँक धोरण, व्याजदर)	
	ii)	डॉ. फिशर यांनी पैशाचा चलन संख्यामान सिद्धांत या वर्षी मांडला.	
		(1910, 1911, 1912, 1919)	
	iii)	व्यापारचक्राच्याया अवस्थेत पैशाचा भ्रमणवेग कमी असतो.	
		(तेजी, मंदी, अपसरण, पुनरुज्जीवन)	
	iv)	हे प्रत्यक्ष कराचे उदाहरण आहे.	
		(जीएसटी, सेवाकर, विक्रीकर, प्राप्तीकर)	
	v)	प्रा.पिगू यांच्या समीकरणातील $P=rac{KR}{M}$ यातील P म्हणजे	
		(पैशाचे कार्य, किंमत पातळी, पैशाचे मूल्य, पैशाचा पुरवठा)	
	vi)	सरकारी उत्पन्नाचा प्रमुख स्त्रोत हा आहे.	
		(परकीय कर्ज, कर, नवीन चलन छपाई, सरकारी मालमत्तेची विक्री)	

	ब)	योग्य जोडया लावा.			[5]	
			गट 'अ'		गट 'ब'	
		i)	पैशाची मागणी व पुरवठा	अ)	खुल्या बाजारातील व्यवहार	
		ii)	सार्वजनिक खर्च	ब)	रोख शिल्लक दृष्टीकोन	
		iii)	अप्रत्यक्ष कर	क)	राजकोषीय धोरण	
		iv)	व्यापारचक्रे	ਭ)	वस्तु व सेवा कर (GST)	
		v)	संख्यात्मक पतनियंत्रण पद्धती	इ)	मंदी	
प्र. 2)	पैशाच	ा चल-	न संख्यामान सिद्धांत स्पष्ट करा.			[15]
प्र. 3) चलनविस्ताराचे उत्पादनावरील आणि वितरणावरील परिणाम स्पष्ट करा.					[15]	
प्र. 4) व्यापारचक्रे नियंत्रित करण्यासाठीचे प्रमुख मौद्रिक/ चलनी उपाय कोणते?					[15]	
प्र. 5)	सार्वज	निक र	व्रर्च म्हणजे काय? सार्वजनिक खर्च वाढीची कार	णे सांग	π.	[15]
प्र. 6)	टिपा र्	लहा.	(कोणत्याही तीन)			[15]
	अ)	पतनिर	यंत्रणाची गुणात्मक साधने.			
	ब)	सार्वज	निक कर्जाचे महत्व.			
	क)	व्यापा	रचक्राची वैशिष्टे.			
	ड)	मागर्ण	ो ताण – निर्मित चलनविस्तार.			
	इ)	व्यापा	री बँकांच्या बहुगुणीत पतिनिर्मितीच्या मर्यादा.			

• • •

Total No. of Questions : 6]		SEAT No.:
P1769	[6032]-404	[Total No. of Pages : 4
	[000-] .0.	

[6032]-404 S.Y. B.Com.

244: BUSINESS MANAGEMENT - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

		(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)
<i>Time : 2</i> ½	⁄2 Hour	[Max. Marks: 70
1) 2) 3)	Q.1 is Solve	the candidates: compulsory. any 4 questions from the remaining questions 2 to 6. es to the right indicate full marks.
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the blank with the most appropriate alternative (any five) [5]
	i)	Appreciation is a type of motivation,
		(Monetary, Non-Monetary, Negative)
	ii)	In style of leadership a leader has complete command and hold over the team
		(Laissez faire, Autocratic, Democratic)
	iii)	The concept of trusteeship in India was pioneered by
		(Dr. B.R. Ambedkar. Mahatma Gandhi, Dr. Vithalrao Vikhe Patil)
	iv)	is a systematic approach to dealing with change, both from the perspective of an organization and on the individual level.
		(Management of Change, Corporate Citizenship, Group Dynamics)
	v)	lead to difficulty in establishing coordination.
		(Well defined mission, Good strategy, Unclear Goals.)
	vi)	In India, Corporate social Responsibility in compulsory for companies having a Net Worth of ₹ or more .
		(500 Cr. 650Cr. 1250 Cr)

- B) State whether the following statements are true of false. [5]i) Negative motivation means the act of forcing employees to work by using threats and punishments.
  - ii) Democratic leadership is a type of management style that heacvily rests on rules and regulation.
  - iii) Good corporate Governance requires fair legal frameworks that are enforced impartially.
  - iv) 'Z' theory is introduced by Abraham Maslow.
  - v) Coordination is a process to establish integration among the different activities of an organization.
- Q2) Explain the meaning of the term 'Motivation' and its characteristics. [15]
- Q3) What is 'Leadership'? Explain the qualities of a good leader. [15]
- Q4) What is 'Coordination'? Explain the characteristics of coordination. [15]
- Q5) What is 'Corporate Social Responsibility'? Explain the social responsibility of a business.
- Q6) Write a short note (any three) [15]
  - a) Types of motivation.
  - b) Contribution of Mahatman Gandhi to Leadership Thought.
  - c) Features of control.
  - d) Disaster management.

P1769

[6032]-404

S.Y. B.Com.

244 : BUSINESS MANAGEMENT - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ त	ास]	[एकूण गुण : 70
सूचना :-	<i>1</i>)	प्र. क्र. 1 अनिवार्य आहे.
	<i>2</i>)	प्र. क्र. 2 ते प्र. क्र. 6 यापैकी कोणतेही 4 प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
	3)	उजवीकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जागा भरा. (कोणत्याही 5)
	i)	प्रशंसा हि प्रकारची प्रेरणा आहे.
		(वित्तीय, अवित्तीय, नकारात्मक)
	ii)	नेतृत्वाच्या शैलीमध्ये नेता स्वतः कडे संघाचे संपूर्ण अधिकार व नियंत्रण ठेवतो.
		(लेसेझ फेअर, निरंकुश, लोकशाही)
	iii)	भारतात विश्वस्ताची संकल्पनायांनी मांडली होती.
		(डॉ.बी. आर. आंबेडकर, महात्मा गांधी, डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटील)
	iv)	हे संस्थेच्या दृष्टीकोनातून आणि वैयक्तिक स्तरावर बदलांना सामोरे जाण्यासाठी आखलेला एक पद्धतशीर दृष्टीकोन आहे.
		(बदलाचे व्यवस्थापन, कॉपोरेट नागरिकत्व, ग्रुप डायनॅमिक्स)
	v)	मुले समन्वय स्थापित करण्यास अडचण येते.
		(चांगले परिभाषित ध्येय, चांगली रणनीती, अस्पष्ट उद्दिष्टये)
	vi)	भारतात, किंवा जास्त निव्वळ संपत्ती असलेल्या कंपन्यांसाठी व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी अनिवार्य आहे.

(500 कोटी, 650 कोटी, 1250 कोटी)

चूक की बरोबर ते सांगा. [5] नकारात्मक प्रेरणा म्हणजे धमक्या आणि शिक्षेचा वापर करून कर्मचाऱ्यांना काम करण्यास i) लोकशाही नेतृत्व शैली प्रामुख्याने नियम आणि मियमनांवर अवलंबून असते. ii) चांगल्या कॉर्पोरेट गव्हर्नन्ससाठी निष्पक्षपणे अंमलात आणलेल्या न्याय्य कायदेशीर चौकटीची iii) आवश्यकता असते. 'Z' सिद्धांत अब्राहम मास्लो यांनी मांडला आहे. iv) समन्वय ही संस्थेच्या विविध क्रियाकलापांमध्ये एकीकरण स्थापित करण्याची प्रक्रिया आहे. **प्र.**2) अभिप्रेरणा म्हणजे काय? अभिप्रेणेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [15] **प्र.**3) नेतृत्व म्हणजे काय?चांगल्या नेत्याचे गुण स्पष्ट करा. [15] **प्र.**4) समन्वय म्हणजे काय? समन्वयाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [15] **प्र.**5) व्यवसायिक सामाजिक जबाबदारी म्हणजे काय? व्यवसायाची समाज आणि शासनाप्रती असलेली सामाजिक [15] जबाबदारी स्पष्ट करा. **प्र.**6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही 3) [15] अ) अभिप्रेरणेचे प्रकार महात्मा गांधींचे नेतृत्वातील योगदान ਕ)

क)

ड)

नियंत्रणाची वैशिष्ट्ये

आपत्ती व्यवस्थापन

ਕ)

Total No. of Questions : 6]		SEAT No. :	
P1770	F < 0.2.2.1 4.0.5	[Total No. of Pag	ges:

[6032]-405 S.Y. B.Com.

		245 : ELEMENTS OF COMPANY LAW - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester-IV)
<i>Time : 2½</i>	⁄2 Hour	[Max. Marks : 70
Instruction 1) 2) 3)	Quest Figur	the candidates: ion No.1 and question No. 6 are compulsory. es to the right indicate full marks. er any 3 questions from the remaining questions No. 2,3,4 and 5.
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the blank with the most appropriate alternative (Any Five). [5]
	a)	Promoters of the company are of the company.
		(First Directors, Creditors, Legal Advisors)
	b)	All directors of the company are called as of the company.
		(Creditors, Board of Directors, Debtors)
	c)	Every company has to spend of average net profit of last three years on social responsibility.
		(2%, 3%, 5%)
	d)	At a time a fulltime managing director work for number of companies.
		(1, 2, 5)
	e)	The resolution requires a three-fourths majority to be passed is called a
		(Special resolutions, Ordinary Resolution, Resolution by circulation)
	f)	The Company identity number (CIN) has digits.
		(10, 12, 21)

	B)	Match the following. [5]				
		a) Directors i) Member of ICSI		Member of ICSI		
		b)	Public Company	ii)	Representative of a member in meeting	
		c)	Voluntary Winding up	iii)	Trustee of the Company	
		d)	Company Secretary	iv)	By Shareholders	
		e)	Proxy	v)	Director Retire by Rotation	
	Defi	ne, '	Director". Explain in detail the 'Managing Director'. Explain cations of Managing Director of	n in	detail the qualifications and	
Q4)	Wha	What is Meeting? Explain in detail the formalities of valid meetings of company. [15]				
Q5)	What is winding up of Company'? Explain in detail the types of winding up of company. [15]					
Q6)	Writ	e a sł	nort note (Any 3)		[15]	
	a)	Liab	ilities of Company Director			
	b)	Man	ager			
	c)	Boar	rd Meeting of Company			
	d)	E-Fil	lling			
	e)	Com	npulsory Winding up of Compa	any		

P1770

[6032]-405 S.Y. B.Com.

245 : ELEMENTS OF COMPANY LAW - II (CBCS 2019 Pattern) (Semester-IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ त	ास]	[एकूण गुण : 70
सूचना :-	<i>1</i>)	प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
	<i>2</i>)	प्रश्न क्र. 2, 3, 4 आणि 5 या पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
	<i>3</i>)	उजवीकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जागा भरा. (कोणत्याही 5)
	i)	प्रवर्तक हे कंपनीचे असतात.
		(प्रथम संचालक, धनको, कायदेशीर सल्लागार)
	ii)	कंपनीच्या सर्व संचालकांना असे म्हणतात.
		(धनको, संचालक मंडळ, ऋणको)
	iii)	प्रत्येक कंपनीने आपल्या मागील तीन वर्षातील सरासरी नफ्याच्या इतकी रक्कम सामाजिक जबाबदारीवर खर्च केली पाहिजे.
		(2%, 3%, 5%)
	iv)	पूर्णवेळ व्यवस्थासंचालक एका वेळेस कंपनीत काम पाहू शकतो.
		(1, 2, 5)
	v)	जो ठराव पारित होण्यासाठी तीन चतुर्थांश बहुमताची गरज असते त्याला असे म्हणतात.
		(विशेष ठराव, साधा ठराव, फिरता ठराव)
	vi)	कंपनी ओळख क्रमांक हा अंकी असतो.
		(दहा, बारा, एकवीस)

	ब)	जोड्य	॥ जुळवा.			[5]
			गट 'अ'		गट 'ब'	
		i)	संचालक	अ)	आय सी एस आयचा सभासद	
		ii)	सार्वजनिक कंपनी	ब)	सभासदांच्या वतीने सभेला उपस्थित	
					राहणारे व्यक्ती	
		iii)	ऐच्छिक समापन	क)	कंपनीचे विश्वस्त	
		iv)	कंपनी चिटणीस	ਫ)	सभासदांद्वारे	
		v)	प्रतिनिधी	इ)	संचालकांची आळीपाळीने निवृत्ती	
प्र. 2)	संचात	नकाची	· व्याख्या लिहा. कंपनीसंचालकांचे प्रकार	सविस्त	र स्पष्ट करा.	[15]
ŕ						
प्र. 3)	व्यवस	था संच	प्रालकाची व्याख्या द्या. कंपनी व्यवस्था स	ांचालक	ज्ञाची पात्रता आणि अपात्रता सविस्तर	स्पष्ट
	करा.					[15]
प्र. 4)	सभा	म्हणजे	काय? कंपनीच्या वैध सभेच्या तरतुदी सर्वि	वेस्तर स	पष्ट करा.	[15]
प्र. 5)	कंपनी	चि सम	ापन म्हणजे काय? कंपनी समापनाचे प्रक	ार सवि	स्तर स्पष्ट करा.	[15]
प्र. 6)	थोडव	त्यात टि	ट्रेपा लिहा. (कोणत्याही 3)			[15]
	अ)	कंपनी	। संचालकाची जबाबदारी			
	ब)	व्यवस	थापक			
	क)	कंपनी	च्या संचालक मंडळाची सभा			
	ਭ)	ई-फा	ायलिंग			
	इ)	कंपनी	चि सक्तीचे समापन			
	.,					

Total No. of Questions : 4]	SEAT No.:
P-1771	[Total No. of Pages: 4

[6032]-406 S.Y. B.Com.

246A: BUSINESS ADMINISTRATION - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

		(2013) 1 (62 68) (801108001 21)					
<i>Time : 2</i> ½	⁄2 Hou	[Max. Marks: 50					
Instructi	ons to	the candidates:					
1)	All	questions are compulsory.					
2)	2) Figures to the right indicate full marks.						
Q1) a)	Fill	Fill in the blank with the most appropriate alternative (any Five): [5]					
	i)	The National Productivity Council was established in February					
		(1956, 1958, 2000)					
	ii)	The main purpose of a business is to					
		(Make a profit, Make a loss, No profit no loss)					
	iii)	In the process of, two business associations come together and legally form a new business association.					
		(Acquisition, Merger, Partnership)					
	iv)	are not an external element of the business organization.					
		(Workers, Political, Social)					
	v)	The International Organization for Standardization is based in					
		(Geneva, Singapore, Mumbai)					
	vi)	The Companies Act of sets down rules for the establishment of both public and private companies.					
		(1932, 1986, 1956)					

	b)	Ma	Match the following:							
			Column A	Column B						
		i)	MSMED Act 2006	a)	Registration of Micro, small and medium Enterprises					
		ii)	The Copyright Act 1999	b)	Protection of authors, drama and film script writers					
		iii)	FEMA Act 1999	c)	Regulation of all foreign exchange transactions					
		iv)	Protection of Food Adulteration Act, 1954	d)	Protection of Consumers					
		v)	ESI Corporation	e)	Employee state insurance registration					
Q 2)	Wri	te a s	short note (any two):		[10]					
	a)	Bus	siness License in India							
	b)	Rol	Role of National Productivity Council							
	c)	Cor	Components of Business Strategy							
	d)	Dis	Disadvantages of Mergers							
Q 3)	a)		at are the incentive scheme iness unit?	of cer	ntral government for promoting [8]					
	b)	Exp	plain the importance of produc	ctivity.	[7]					
Q4)	a)	Dis	cuss the importance of Busine	ess Eng	gineering. [8]					
	b)	Exp	plain the interface between Bu	ısiness	and Society. [7]					

***

P-1771

[6032]-406 S.Y. B.Com.)

246A: BUSINESS ADMINISTRATION - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (मराठी रूपांतर)

			(मराठा रवनातर)		
वेळ : 2½	तास]		[एकूण गुण :		
सूचना :	,		प्रश्न अनिवार्य आहेत. गिकडे दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.		
प्रश्न <i>1</i>)	अ)	रिकाम	म्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) :	[5]	
		i)	फेब्रुवारी मध्ये राष्ट्रीय उत्पादकता परिषद स्थापन करण्यात आर्ल	ì.	
			(1956, 1958, 2000)		
		ii)	व्यवसायाचा मुख्य उद्देश हा असतो.		
			(नफा कमविणे, तोटा कमविणे, ना-नफा-ना-तोटा)		
		iii)	प्रक्रियेत दोन व्यवसाय संघटना एकत्र येऊन एका नविन व्यवसाय कायदेशीररीत्या उभारणी करतात.	संघटनेची	
			(अधिग्रहण, विलीनीकरण, भागीदारी)		
		iv)	हा व्यवसाय संस्थेचा बाह्य घटक नाही.		
			(कामगार, राजकीय, सामाजिक)		
		v)	आंतरराष्ट्रीय प्रमाणीकरण संघटना येथे आहे.		
			(जिनिव्हा, सिंगापूर, मुंबई)		
		vi)	चा कंपनी कायदा सार्वजनिक आणि खाजगी दोन्ही कं	पन्याच्या	

स्थापनेसाठी नियम ठरवतो.

(1932, 1986, 1956)

3 *P.T.O.*

	ब)	योग्य जोड्या जुळवा :			[5]	
			रकाना अ		रकाना ब	
		i)	एमएसएमईडी कायदा 2006	अ)	सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांची नोंदणी	
		ii)	कॉपीराइट कायदा 1999	ब)	लेखक, नाटक आणि चित्रपटाच्या पटकथा लेखकांचे संरक्षण	
		iii)	फेमा कायदा 1999	क)	सर्व परकीय चलन व्यवहारांचे नियम	
		iv)	अन्न भेसळ संरक्षण कायदा, 1954	ड)	ग्राहकांचे संरक्षण	
		v)	ईएसआय कॉपोरेशन	इ)	कर्मचारी राज्य विमा नोंदणी	
प्रश्न 2)	थोडव	क्र्यात र्	टेपा लिहा. (कोणत्याही दोन) :		[10]	
	अ)	भारत	गतील परवाना धोरण			
	ब)	राष्ट्रीय	य उत्पादकता परिषदेची भूमिका			
	क)	व्यव	साय व्युव्हरचनेचे घटक			
	ਭ)	विर्ल	निकरणाचे तोटे			
प्रश्न 3)	अ)	उद्योग	गाचे संवर्धन करण्यासाठी केंद्र सरकारच्या	प्रेरक य	योजना स्पष्ट करा. [8]	
	ब)	उत्पा	दकतेचे महत्व स्पष्ट करा.		[7]	
प्रश्न 4)	अ)	व्याव	ासायिक अभियांत्रीकीकरणाचे महत्व स्पष्ट	करा.	[8]	
	ਕ)	व्यव	साय आणि समाज यांच्यातील सुसंवाद स्प	ष्ट करा.	[7]	

***

Total No. of Questions : 4]	SEAT No. :
P-1772	[Total No. of Pages : 4

P-1772 [6032]-407

S.Y. B.Com. (Semester - IV)

246 (b): BANKING AND FINANCE - II Indian Banking System - II (2019 Pattern) (CBCS)

<i>Time</i> : 2 ¹	/2 Hou	rs I			[Max. Marks : 50			
		_	candidates:		[Max. Marks : 30			
1)			ions are compulsory.					
2)	Figi	ures t	res to the right indicate full marks.					
Q1) A)	Fill	in th	ne blanks (any 5 out of 6	):	[5]			
	i)		are worked at a	Metr	opolitan Level.			
		a)	District Central Co-ope	erative	e Banks			
		b)	State Co-operative Bar	nks				
		c)	Primary Urban Co-ope	erative	Banks			
		d)	Primary Agricultural Credit Societies					
	ii)		is one of the	majo	objectives of SIDBI.			
		a)	Financing & Developm	nent c	of Export Sector in India			
		b)	Financing & Developm	nent c	of MSME Sector in India			
		c)	Financing & Developr	nent c	of Housing Sector in India			
		d)	Financing & Developm	nent c	of Agriculture Sector in India			
	iii)		2016, Bank l ak-digibank.	nas lai	unched India's first mobile-only			
		a)	ICICI	b)	HDFC			
		c)	HSBC	d)	DBS			
	iv)	Uni	it Banking is also called	as	·			
		a)	Lacalised Banking	b)	Branch Banking			
		c)	Specialised Banking	d)	Merchant Banking			

		v)	is not under the three pillars of BASEL-III norms							
			in banking industry.							
			a) Market Discipline							
			b) Supervisory Review Process							
			c) Risk Oriented Supervision							
			d) Minimum Capital Requ	irem	ents					
		vi)			1991) on Financial Reforms					
			proposed for establishment of							
			a) Three tier hierarchy of t							
			b) Unified Control by the	_						
			c) Two tier hierarchy of the							
			d) Four tier hierarchy of the	ie Ba						
	B)		ch the following:		[5]					
		i)	Narasimham Committee	a)	1982					
		ii)	Development of Small	b)	1904					
		•••	Industry		D 11 D 6					
		iii)	Exim Bank	c)	Banking Reforms					
		iv)	Indian Co-operative	d)	Banking Services to					
		,	Credit Societies Act	,	Government Agencies					
		v)	Wholesale Banking	e)	SIDBI					
()2)	Shor	rt No	tes (any 2 out of 4):		[10]					
Q^{2}	a)		ial Banking		[10]					
	b)		el IV							
	c)		ctions of IDBI							
	d)		ciples of Co-operation							
	u)	1 1111	cipies of co operation							
<i>Q3</i>)	a)	Exp	lain the structure of Co-opera	tive I	Banking in India. [8]					
2-7	b)	_	•		ks in Economic Development?					
	,		1		[7]					
<i>Q4</i>)	a)		at is Retail Banking? Explain king.	the	Features & Function of Retail [8]					
	b)		cuss the recommendations of t	he N						
	•				[7]					
			000							

P-1772

[6032]-407

S.Y. B.Com. (Semester - IV)

246 (b): BANKING AND FINANCE - II

Indian Banking System - II

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 21/2 तास] [एकूण गुण : 50 सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात. 2) रिकाम्या जागा भरा. (6 पैकी कोणतेही 5) प्रश्न 1) अ) [5] ज्या सहकारी बँका महानगरीय स्तरावरती कार्य करतात त्यांना ..... असे i) म्हटले जाते. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक राज्य सहकारी बँक अ) ਕ) क) प्राथमिक नागरी सहकारी बँक प्राथमिक कृषी पत संस्था ड) ..... हे सिडबीचे (SIDBI) सर्वात महत्वाचे उद्दिष्ट आहे. ii) भारतातील निर्यात क्षेत्राचे वित्तपुरवठा आणि विकास भारतातील सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम क्षेत्रातील उद्योगांचे वित्तपुरवठा आणि ਕ) विकास भारतातील गृहनिर्माण क्षेत्रातील वित्तपुरवठा आणि विकास भारतातील कृषी क्षेत्रासाठी वित्तपुरवठा आणि विकास 2016 मध्ये ...... बँकेने भारतातील पहिली फक्त-मोबाईल बँक-डिजीबँक iii) सुरू केली. आय.सी.आय.सी.आय. एच.डी.एफ.सी. अ) ਕ) एच.एस.बी.सी. ड) डी.बी.एस. क) iv) एकावयवी बॅकिंगला ...... असे ही म्हटले जाते. शाखा बँकिंग स्थानिक बँकिंग अ) ਕ) क) विशेषीकृत बँकिंग मर्चन्ट बँकिंग ड)

		V)	_	व्यवसायाचा आधारस्त खला जात नाही.	1भ म्हणून ब	ાસલ–	III नुसार हा विकल्प
			अ)	बाजारपेठ शिस्त		ब)	पर्यवेक्षकीय पुनरावलोकन प्रक्रिया
			क)	जोखीम केंद्रित पर्यवे	क्षण	ड)	किमान भांडवल गरजा
		vi)	199	ी मध्ये नरसिंहम् समित	ीने वित्तीय सु	धारणां	व्या संदर्भातया वित्तीय
			सुधा	रणेचा आग्रह धरला.			
			अ)	बँक व्यवसायाची त्रि	-स्तरीय संर	वना	
			ब)	शिखर संस्थेचे एकी	कृत नियंत्रण		
			क)	बँक व्यवसायाची द्वी	–स्तरीय संरच	ग्र ना	
			ड)	बँक व्यवसायाची च	ार-स्तरीय सं	रचना	
	ब)	जोङ	या लाव				[5]
		i)	नरसिं	ाहम् समिती	अ)	1982	2
		ii)	•	उद्योगाचा विकास	ब)	1904	4
		iii)	आय	ात–निर्यात बँक	क)	बँकिंग	ा सुधारणा
		iv)	भारत	ीय सहकारी पत	ਭ)	सरक	ारी संस्थांना बँकिंग सेवा
				ा कायदा			
		v)	घाऊ	क बँकिंग	इ)	एस.३	भाय.डी.बी.आय.
प्रश्न 2)	टिपा	लिहा.	(चार	पैकी कोणतेही दोन)			[10]
. ,	अ)	-	े जिक व				
	ब)	बासेत	न–IV				
	क)	आय	डी बी	आय ची कार्ये			
	ਤ)	सहक	जराच <u>ी</u>	तत्वे			
प्रश्न 3)	अ)	भारत	ातील ः	सहकारी बँकिंगची रच	ना स्पष्ट करा.		[8]
	ब)	आर्थि	र्घक वि	कासातील विकास बँक	जंची भूमिका	स्पष्ट व	हरा. [7]
प्रश्न 4)	अ)	किरव	क्रोळ बँ	किंग म्हणजे काय? वि	फरकोळ बँकिं	गची वै	शिष्ट्ये आणि कार्ये स्पष्ट करा. [8]
	ब)	नरसिं	हम् र्सा	मेती−∐ च्या शिफारर्श	विर चर्चा क	π.	[7]
					30		

Total No. of Questions: 4]	SEAT No.:
P-1773	[Total No. of Pages : 4

[6032]-408

S.Y. B.Com.

246 (C): BUSINESS LAW AND PRACTICES - II (2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

		(20.	1) Tattern) (CDCb)	(5)	emester - IV)		
<i>Time : 2¹/</i>	2 Hou	ırs]			[Max. Marks : 50		
Instructio	ons to	the c	candidates:				
1)	All	questi	ions are compulsory.				
2)	Fig	ures t	o the right indicate full ma				
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the	e blanks (Any 5):		[5]		
	i)				operative society is formed in its		
		a)	Co-operative Act	b)	Co-operative Rules		
		c)	General Body	d)	By Laws		
	ii)	The	e constitutions at a society	is it	ts		
		a)	Act	b)	Rules		
		c)	By Laws	d)	General Body		
	iii) Head quarter at LIC is situated at						
		a)	Mumbai	b)	Kolkata		
		c)	Hyderabad	d)	Delhi		
	iv)		cannot appear b	efor	e commission.		
		a)	Regular Banking Officer	b)	Company Secretaries		
		c)	General Directors	d)	Chartered Accountants		
	v)	Gri	evance handling Machiner	y is	given in		
		a)	Industrial Disputes Act 1	947			
		b)	Factories Act, 1948				
		c)	Trade union Act, 1926				
		d)	Competition Act, 2002				
	vi)	ILC	) stands for				
		a)	International Labour Org	anisa	ation		
		b)	International Lab Organia	satio	n		
		c)	Industrial Labour Organi	satic	on		
		d)	Internal Labour Organisa	tion			

	B)	Mat	ch the following:		[5]		
			'A' Group		'B' Group		
		i)	AGM	a)	Weapen used by Employees		
		ii)	Statutory Company	b)	Annual General Meeting		
		iii)	Premium	c)	Organisation of Producers, Sellers, distributors		
		iv)	Cartel	d)	Payment made by policyholder		
		v)	Strike	e)	Life Insurance Company		
Q 2)	Writ	te sho	ort note (Any 2):		[10]		
	a)	Apex society					
	b)	Principles of Life Insurance					
	c)	Features of Competition Act					
	d)	Wor	ks Committee				
Q 3)	a)	Exp	lain the features of Co-opera	ntive so	ciety. [8]		
	b)	Exp	lain the role of LIC in social	respon	sibility. [7]		
Q4)	a)	-	lain the rights and duties petition Act, 2002.	s of co	ompetition commission under [8]		
	b)	Explain the main definitions under Industrial disputes Act, 1947.					
			∇	7 🔽			

P-1773

[6032]-408

S.Y. B.Com.

246 (C): BUSINESS LAW AND PRACTICES - II

(व्यावसायिक कायदे आणि पद्धती)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (मराठी रूपांतर)

				(1/101/3/41/1/	• /	
वेळ : 2½	तास]					[एकूण गुण : 50
सूचना :	<i>1</i>)	सर्व प्र	श्न सो	डविणे अनिवार्य आहे.		
	<i>2</i>)	उजवी	कडील	अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.		
	<i>3</i>)	संदर्भा	साठी र्	मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.		
प्रश्न 1)	अ)	रिकाम्य	ग्रा जाग	ा भरा. (कोणतेही 5)		[5]
		i)	सहका	री संस्थेचे नियम व कायदे	• • • • • •	. मध्ये तयार होतात.
			अ)	सहकारी संस्था कायदा	ৰ)	सहकारी संस्था नियम
			क)	सामान्य संस्था	ਵ)	उपविधी
		ii)	संस्थेन	त्री राज्यघटना म्हणजेच	होय	ī.
			अ)	कायदा	ਕ)	नियम
			क)	उपविधी	ड)	सामान्य संस्था
		iii)	एल ३	गय सी चे मुख्यालय	येथे अ	गहे.
			अ)	मुंबई	ब)	कलकत्ता
			क)	हैद्राबाद	ਭ)	दिल्ली
		iv)	•••••	आयोगासमोर हजर राहू शव	हत नाही	t.
			अ)	नियमित बँकिंग अधिकारी	ब)	कंपनी सचिव
			क)	सामान्य संचालक	ਫ)	चार्टर्ड अकाउंटस
		v)	तक्रार	निवारण यंत्रणा मध्ये	दिली उ	आहे.
			अ)	औद्योगिक विवाद कायदा, 194	17	
			ब)	कारखाना कायदा, 1948		
			क)	व्यापारी संघटना कायदा, 1926		
			ड)	स्पर्धा कायदा, 2002		
		vi)	आय.	एल. ओ चे विस्तारित	••	
			अ)	आंतरराष्ट्रीय मजूर संघटना	ब)	आंतरराष्ट्रीय लॅब संघटना
			क)	औद्योगिक कामगार संघटना	ड)	अंतर्गत कामगार संघटना

	ब)	योग्य	जोड्या जुळवा.			[5]
			<u>गट अ</u>		गट ब	
		i)	ए.जी.एम्	अ)	कामगारांच्या हातातील शस्त्र	
		ii)	नियामक कंपनी	ৰ)	वार्षिक साधारण सभा	
		iii)	हप्ता	क)	उत्पादक, विक्रेतो, वितरक यांची संघ	त्रटना
		iv)	संघ	ਭ)	पॉलिसीधारकाने केलेले पेमेंट	
		v)	संप	इ)	आर्युविमा कंपनी	
प्रश्न 2)	टीपा	लिहा.	(कोणतेही 2)			[10]
	अ)	शिख	र संस्था			
	ৰ)	जीवन	। विम्याची तत्त्वे			
	क)	स्पर्धा	कायद्याची वैशिष्ट्ये			
	ड)	कार्यस	नमिती			
प्रश्न 3)	अ)	सहक	ारी संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.			[8]
	ब)	सामा	जिक जबाबदारीत LIC ची भूमिक	ा स्पष्ट	करा.	[7]
प्रश्न 4)	अ)	स्पर्धा	कायदा २००२ नूसार स्पर्धा आयो	गाचे अ	धिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.	[8]
	ब)	औद्य	प्रोगिक विवाद कायदा 1947, अंत	र्गत मुख	ड्य संकल्पना स्पष्ट करा .	[7]
			$\triangle \triangle \triangle \angle$	$\overline{\ }$		

Total No.	of Ou	ostio	ns • 41
		estioi	SEAT NO.
P1774			[Total No. of Pages : 4
			S.Y. B.Com.
246.0	D) . (		
240 (	D):(	J U- (	OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - II
			(2019 Pattern) (Semester - IV)
Time: 21/2	/2 Hour	s]	[Max. Marks: 50
Instructio	ons to i	the ca	ndidates:
1)	All qu	estion	s are compulsory.
2)	Figur	es to i	he right indicate full marks.
Q1) A)	Fill	in the	e blanks (Any five): [5]
	i)	In]	ndia, the first cooperative credit societies Act was passed in
			·
		a)	1919
		b)	1904
		c)	1935
	ii)		ional policy on cooperatives was formulate in to develop
			cooperative societies sector.
		a)	2008
		b)	2015
		c)	2002
	111)		narashtra state cooperative societies Act,1960 was brought into
			on on
		a)	26 January 1962
		d)	15 August 1960
		c)	1 May 1959
	iv)		are formed to Protect the interest of consumers.
		a)	Consumer Forum
		b)	FEMA

a) Dairy cooperative societies

Consumer's cooperative societies.

- b) Farmer's Union
- c) Consumer's Union
- vi) The _____ was appointed by the Government of India to suggest amendments to the cooperative Law.

Amul, Mahananda, Nandini and Vijaya are the example of _____.

- a) S.T. Raja committee
- b) Gadgil committee
- c) Vijay Kelkar committee.

	B)	Mate	ch the following: Group 'A'		Group 'B'	[5]
		i)	Ministry of cooperation	a)	Fundamental Right	
		ii)	Consumer's cooperative societies	b)	Cooperatives in India	
		iii)	Cooperative Societies Act	c)	1912	
		iv)	Amul India and Lijjat Papad	d)	July,2021	
		v)	Right to form cooperatives	e)	Protecting the consume Rights	er's
Q2)	Writ	e sho	ort notes (any two)		[1	10]
	a)	Ame	endments made in Maharashtra coop	erati	ves Societies Act in 201	3.
	b)	Procedure for Regestration of Multi-State cooperative Socie				
	c)	Benefits of cooperative Legislation.				
	d)	Privileges of co-operative Societies.				
Q3)	a)	Exp	lain the objectives of cooperative so	cietie	es Act 1904.	[8]
	b)	Exp	lain the need of the Multi-State coop	erati	ves societies Act.	[7]
Q4)	a)	_	lain the objectives of Maharashtr 1960.	a sta	-	ies [8]
	b)	Exp	lain the Problems of cooperative Ho	using	societies in India.	[7]

P1774

[6032]-409

S.Y. B.Com.

246 (D): CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - II (2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास/ **/ एकूण गुण : 50** सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत. सूचना :-*1*) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात. 2) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी. 3) **प्र.**1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5] भारतात पहिला सहकारी पतसंस्था कायदा ...... मध्ये संमत झाला. i) 1919 अ) 1904 ਕ) 1935 सहकारी संस्था क्षेत्राचा विकास करण्यासाठी ...... मध्ये राष्ट्रीय सहकारी धोरण तयार ii) करण्यात आले. 2008 अ) 2015 ਕ) क) 2002 महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 ..... रोजी अंमलात आला. iii) अ) 26 जानेवारी 1962 15 ऑगस्ट 1960 ਕ) 1 मे 1959 ..... ची स्थापना ग्राहकांच्या हिताचे रक्षण करण्यासाठी केली जाते. iv) अ) ग्राहक मंच ब) फेमा क) ग्राहक सहकारी संस्था अमूल, महानंदा, नंदिनी आणि विजय ही ...... ची उदाहरणे आहेत. v) दग्ध सहकारी संस्था शेतकरी संघटना ਕ) क) ग्राहक संघ भारत सरकारने ...... ची स्थापना सहकार कायद्यात सुधारणा सुचविण्यासाठी केली. अ) एस. टी. राजा समिती गाडगीळ समिती ਕ) क) विजय केळकर समिती

	ब)	खालील जोड्या जुळवा.				[5]	
			गट 'अ'		गट 'ब'		
		i)	सहकार मंत्रालय	अ)	मुलभूत अधिकार		
		ii)	ग्राहक सहकारी संस्था	ब)	भारतातील सहकारी संस्था		
		iii)	सहकारी संस्था कायदा	क)	1912		
		iv)	अमूल इंडिया आणि लिज्जत पापड	ਫ)	जुलै, 2021		
		v)	सहकारी संस्था स्थापन करणे	इ)	ग्राहकांच्या हितांचे रक्षण		
प्र. 2)	टिपा वि	लहा.	(कोणत्याही दोन)			[10]	
	अ)	महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम (सुधारणा), 2013					
	ਕ)	बहुराज्यीय सहकारी संस्थांच्या नोंदणीची प्रक्रिया					
	क)	सहकारी कायद्याचे फायदे					
	ड)	सहकारी संस्थांचे विशेषधिकार					
प्र. 3)	अ)	सहका	री संस्था कायदा, 1904 ची उद्दिष्टये स्प	ष्ट करा.		[8]	
	ब)	बहुराज	चीय सहकारी संस्था कायद्याची गरज स्प	ष्ट करा.		[7]	
प्र. 4)	अ)	महाराष्ट्	ष्ट्र राज्य सहकारी संस्था अधिनियम, 196	0 ची उ	द्दिष्टये स्पष्ट करा.	[8]	
	ब)	भारता	तील सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या समस्य	। स्पष्ट	करा.	[7]	

Total No. of Questions : 4]		SEAT No. :	
P1775	5.0001 440	[Total No. of Pages	: 3

[6032]-410 S.Y.B.Com.

246E: COSTAND WORKS ACCOUNTING-II (2019 Pattern) (Semester - IV)

		(2019 Pattern) (Semester - IV)	
Time: 2½ Hours] [Max Instructions to the candidates: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks. 3) Use of calculator is allowed			
<i>Q1</i>) A)		in the blanks by choosing the proper alternative given in the bracket five) [5]	
	a)	Inmethod of pricing, closing stock is valued at the current price paid (LIFO, FIFO, Weighted Average, Simple Average)	
	b)	is the process of studying and assessing the relative values of jobs within an industry in order to ascertain their comparative labour worth.	
		(Merit Rating, Job Evaluation, Job Analysis, Job satisfaction)	
	c)	method takes into consideration the number of employees Left during the period.	
		(Separation, Replacement, Flux, Labour cost)	
	d)	is equally important to achieve maximum stores efficiency.	
		(Layout of stores, Purchase of stores, Stores Accounting, Store location)	
	e)	ERP stands for (Enterprise Resource Planning, Electronic Record Process Enterprise Record Planning, Enterprise Recourse Process)	
	f)	Just in Time was successfully implemented by (Toyota, Honda, Suzuki, Volkswagen)	

Group-A Group-B **Incentive Plan** 1) Time keeping a) Lack of Job Satisfaction **Quantitative Method** 2) b) 3) Rowan Premium Plan c) Cost Accountant 4) Store Ledger d) **Face Recognition** 5) Factor Comparison system e) Avoidable cause Q2) Write short notes on any two of the following: [10] Distinguish between Time Keeping and Time Booking a) b) Stores Location and Layout Causes of Labor Turnover c) d) Objectives of Merit Rating **Q3**) a) K Ltd. furnishes the following stores transactions for April 2023: [8] 1 **Opening Balance** 200 Units @ Rs. 10 per unit 4 Receipts from B & Co. GRN No. 11 300 Units Rs. 12 per unit 7 Issues MR No. 101 400 Units 10 Receipts from M & Co. GRN No. 12 400 Units @ Rs. 14 per unit 19 Issues MR No. 102 300 Units 200 Units @ Rs. 16 per unit 22 Receipts from N & Co. GRN No. 13 28 Issues MR No. 103 300 Units Shortage in stock taking 30 20 Units Prepare the stores ledger using LIFO Method. b) The number of workers in Delux Industries at the beginning of the month was 1047 and at the end of the month was 1353. During the month 45 workers were left and 15 workers were discharged. 80 workers were newly appointed during the month of these 30 workers were recruited in the vacancies of those leaving, while the rest were for the expansion

[5]

[7]

B)

Match the following Pairs:

Separation, Replacement and Flux method.

scheme. You are required to calculate the Labour Turnover Rate under

Q4) a) From the following particulars. work out the earning of the week of a worker under-

i) Differential Piece Rate

ii) Halsey Premium Plan

iii) Rowan Premium Plan

No of Hours per week 48

Hourly wages Rate Rs. 3.75

Normal piece rate per piece Rs. 1.5

Normal time per piece 20 minutes

Normal output per week 120 piece

Actual output per week 150 piece

Differential piece rate

80% of piece rate when output is below standard and 120% when output above standard.

b) What is 'Computer Aided Manufacturing' CAM? State the application of Computer Aided Manufacturing process. [7]

• • •

Total No. of Questions : 6]	SEAT No.:
P-3913	[Total No. of Pages : 4

[6032]-411 S.Y. B.Com. (Semester - IV) (246F): BUSINESS STATISTICS - II (2019 Pattern)

			(2019 Pa	attern	)	
Time: 2½ Hours] [Max. Marks of Instructions to the candidates: 1) Question No. 1 and Q. No. 6 are compulsory. 2) Solve any three questions from remaining question No. 2,3,4 and 5. 3) Figures to the right indicate full marks. 4) Symbols have their usual meanings.						
<i>Q1</i>) A)	Cho	ose t	he correct alternative in	n each o	f the following (any five)	
					$[5\times1=5]$	
	i)	In t	ime series analysis leas	st square	e method	
		a)	reduces the calculation	ons		
	c) does not give estimate for future					
		d)	reduces the sum of so	quares o	of errors	
	ii)	In ti	me series analysis, metl	nod of si	mple averages is used to estimate	
		a)	trend	b)	seasonal variations	
		c)	cyclical variations	d)	irregular variations	
	iii)	The	cost of slack variable	is		
		a)	0	b)	1	
		c)	-1	d)	2	
	iv)		ne primal problem has n constraints in its dual p		ints and m variables then the no. is	
		a)	m	b)	n	
		c)	m ⊥ n	4)	mn	

- v) When a L.P.P. has more than one solution giving the same optimum value of the problem, then it is said to have _____.
  - a) basic solution
- b) feasible solution
- c) optimal solution
- d) alternative solution
- vi) Which of the following is used to come up with a solution to the assignment problem?
  - a) MODI method
- b) NWC method
- c) MN method
- d) Hungarian method
- B) State whether the following statements are true of false (any five):

$$[5 \times 1 = 5]$$

- i) Trend is the long term movement in time.
- ii) Irregular variation are predictable in the analysis of time series.
- iii) In assignment problem, all elements of dummy rows or dummy columns may not be zero.
- iv) A feasible solution is said to be optimal if it minimize the total transportation cost.
- v) Assignment problem is a special type of transportation problem.
- vi) A solution X to the general L.P.P. is called feasible solution if it satisfies non-negativity constraints.

Q2) Attempt each of the following:

 $[3\times 5=15]$

- a) Write notes on:
  - i) Business cycle,
  - ii) Seasons in time series.
- b) Compute 4-yearly centred moving average.

Year	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Annual sales	3.6	4.3	4.3	3.4	4.4	5.4	3.4	2.4
(in lakhs Rs).								

c) Estimate trend by fitting straight line equation for the following time series.

Year	2015	2016	2017	1018	2019
Sales in	14	11	13	14	16
10,000 Rs.					

Q3) Attempt each of the following:

$$[3 \times 5 = 15]$$

- a) Define L.P.P., Canonical and standard from of L.P.P.
- b) Write the canonical form of the following L.P.P.

Max.
$$Z = 16x_1 + x_2$$

Subject to $x_1 + 2x_2 \le 10$
 $2x_1 + 3x_2 \ge 11$
 $x_1 + x_2 \ge 4$
 $x_1, x_2 \ge 0$

c) Write the standard form of the following L.P.P.

Minimize
$$Z = 2x_1 + 3x_2 + x_3$$

Subject to $5x_1 - x_2 + 3x_3 \le 8$
 $-2x_1 + 5x_2 \le 11$
 $-3x_1 + 3x_2 + 8x_3 \ge -10$
 $x_1, x_2, x_3 \ge 0$

Q4) Attempt each of the following:

$$[3\times 5=15]$$

- a) Explain the MODI method for obtaining optimal solution of given transportation problem.
- b) Obtain initial basic feasible solution using north west corner method for the following transportation problem.

Destination →					
Origin↓	D1	D2	D3	D4	Supply
01	1	2	1	4	30
02	4	2	5	9	50
03	20	40	30	10	20
Demand	20	40	30	10	

Also find the corresponding transportation cost.

c) Obtain an initial basic feasible solution of the following transportation problem by matrix minima method.

To →	D1	D2	D3	D4	Supply
From ↓					
01	5	2	4	3	22
02	4	8	1	6	15
03	4	6	7	5	8
Demand	7	12	17	9	

Also find the corresponding transportation cost.

Q5) Attempt <u>each</u> of the following:

 $[3 \times 5 = 15]$

- a) Describe the procedure of Hungarian method to solve the assignment problem.
- b) Solve the following assignment problem for minimization.

3 4	- 1			
M	മല	h1	n	20
TAT	ac	ш	11/	$\sim$ 0

		Ι	II	III	IV
	A	42	35	28	21
Jobs	В	30	25	20	15
	C	30	25	20	15
	D	24	20	16	12

c) Solve the following assignment problem for maximization.

Machines

		I	II	III	IV
	A	1	8	4	1
Jobs	В	5	7	6	2
	C	3	5	4	2
	D	3	1	6	2

Q6) Write short notes on the following (Any three):

 $[3 \times 5 = 15]$

- a) Discuss long term an short term fluctuations in analysis of time series.
- b) Discuss the four components of time series.
- c) Unbounded solution, basic feasible solution, alternate solution in L.P.P.
- d) Balanced and unbalanced transportation problem.
- e) Concept of minimization and maximization in assignment problem.

Total No. of Questions : 4]		SEAT No. :
P1776	[6032]-412	[Total No. of Pages : 4

[6032]-412 S.Y.B.Com.

246 - G: BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II

1)	ns to All qu	[Max. Marks : 50] the candidates: testions are compulsory. tes to the right indicate full marks.	)
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the Blanks (any 5) [5]	J
	i)	Self-help groups started in India in the year	
		a) 1990	
		b) 1992	
		c) 1952	
	ii)	A self-help group consists of members.	
		a) 10 to 20	
		b) 5 to 10	
		c) 15 to 25	
	iii)	Mr. Ritesh Agarwal is the CEO of	
		a) JYO Rooms	
		b) OYO Rooms	
		c) VYO Rooms	
	iv)	The sector includes power, telecom and transport.	
		a) Manufacturing	
		b) Service	
		c) Agricultural	
	v)	Mumbaiche Dabewale was started in the year	
		a) 1890	
		b) 1990	
		c) 2009	

		V1)		epreneurship is the keation.	for the development	
			i)	social		
			ii)	technological		
			iii)	economic		
	B)	Mato	ch the	e following:		[5]
			Gro	up 'A'		Group 'B"
		i)	Mr.	Ratan Tata	a)	1991
		ii)	Colo	or coding system	b)	Bank Linkage Program
		iii)	Serv	vice sector	c)	Padma Bushan
		iv)	Self	-help group	d)	Insurance
		v)	Glob	palization	e)	Mumbaiche Dabewale.
<i>Q2</i>)	Writ	e sho	rt no	tes (Any 2)		[10]
	a)	Adv	antag	ges of Group Entrepre	neurship	
	b)	Туре	es of	service ventures		
	c)	Mr. l	Radh	akishan Damani		
	d)	Effe	ct of	corona virus on entre	preneursh	nip
Q3)	a)			'Self Help Group'? of Self-Help Group.	Explain	administration functions and [8]
	b)			Service Sector'? Disc dustry in urban areas.		entrepreneurial opportunities of [7]
Q4)	a)	Disc	uss ii	n detail the 'industrial	contribu	tion of Mr. Ritesh Agarwal'. [8]
	b)	Wha	ıt is 'I	Entrepreneurship Deve	elopment	:? Explain various challenges of
				neurship Development	-	[7]

P1776

[6032]-412 S.Y.B.Com.

246 (G): BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II (2019 Pattern) (Semester -IV) (Special Paper-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ <i>: 2½</i> त	ास]		[एकूण गुण : 50
सूचना :-	1)	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.	
	<i>2</i>)	उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.	
	<i>3</i>)	संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.	
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच)	[5]
	i)	भारतात मध्ये स्वयं-सहाय्यता गटाची सुरुवात झाली.	
		अ) 1990	
		ৰ) 1992	
		क) 1952	
	ii)	एका स्वयं-सहाय्यता गटात सद्स्य असतात.	
		अ) 10 ते 20	
		ब) 5 ते 10	
		क) 15 ते 25	
	iii)	श्री.रितेश अग्रवाल हे चे मुख्य कार्यकारी अधिकारी	आहेत.
		अ) जे. वाय. ओ. रूम्स	
		ब) ओ. वाय. ओ. रूम्स	
		क) व्ही. वाय. ओ. रूम्स	
	iv)	क्षेत्रामध्ये वीज, दूरसंचार आणि वाहतूक यांचा सम	गवेश होतो.
		अ) उत्पादन	
		ब) सेवा	
		क) कृषी	
	v)	मुंबईचे डबेवाले यांची सुरुवातया वर्षी झाली.	
		अ) 1890	
		ब) 1990	
		क) 2009	

		vi)	राष्ट्राच्य	यार्	विकासासाठी	उद्योज	नकता हा महत्त्वाचा घटक आहे.	
			अ)	सामाजिक				
			ब)	तांत्रिक				
			क)	आर्थिक				
	ब)	जोड्य	ा जुळव	π.				[5]
			गट '३	अ '			गट 'ब'	
		i)	श्री. र	तन टाटा		अ)	1991	
		ii)	कलर	कोडिंग सिस्टम		ਕ)	बँक लिंकेज प्रोग्राम	
		iii)	सेवा १	क्षेत्र		क)	पद्मभूषण	
		iv)	स्वयं-	-सहाय्यता गट		ड)	विमा	
		v)	जागि	विकीकरण		इ)	मुंबईचे डबेवाले	
प्र. 2)	टिपा वि	लहा.	(कोणत	याही दोन)			[	10]
·	अ)	समृहः	् उद्योजव	कतेचे फायदे (Advan	tages of (	Grou	p Entrepreneurship)	
	ਰ)	• •		चे प्रकार (Types of	•			
	क) क)		_	गन दमाणी (Mr. Rad)				
	ड)	_	_	`			orona virus on entrepreneursh	nin)
	-,				(		or or with the or	P)
T . 3)	अ)	'स्वयं	महाख	ाता गट' म्हणजे काय? इ	म्बर्ग महास्य	ना गटा	ची प्रशासकिय कार्ये (Administrat	tion
4.0 0)	U 1)			s) आणि कामकाज (o _l			· ·	[8]
	<del></del> -1				•		ाच्या उद्योजकीय संधींची चर्चा करा.	
	ब)	સવા	ধ্বস ।	न्हणज काय १ शहरा मा	गाताल सवा	ડદ્યા ગ	ाच्या उद्याजकाय संयाचा चचा करा.	[/]
प्र. 4)	अ)	श्री. रि	तेश अ	ग्रवाल यांचे उद्योग क्षेत्र	ातील योगदा	नाबद्दल	न सविस्तर चर्चा करा.	[8]
	ब)	'उद्यो	जकता '	विकास' म्हणजे काय?	े उद्योजकता	विका	सातील विविध आव्हाने स्पष्ट करा.	[7]
	-			-			•	

6 6

Total No. of Questions : 4]		SEAT No. :
P1777	F < 0.2.2.1 4.1.2	[Total No. of Pages : 4

[6032]-413 S.Y.B.Com.

246 (H): MARKETING MANAGEMENT-II

			(CBCS 2019 Pattern) (Se		
1)	ons to All qu	the co	andidates: ns are compulsory. the right indicate full marks.		[Max. Marks : 50
Q1) A)	Fill	in th	e blank with the most appropri	ate alte	ernative (any Five) [5]
	i)	Gre	een Marketing is a part of		_
		a)	Service Marketing	b)	Relationship Marketing
		c)	Social Marketing	d)	Customer Satisfaction
	ii)	sea	is the use of the interrection in the interrection is the use of the interrection.		
		a)	Social Media Marketing	b)	International Marketing
		c)	Green Marketing	d)	Marketing
	iii)	The	ere are main pillars	in digit	tal Marketing.
		a)	Four	b)	One
		c)	Two	d)	Three
	iv)	The	e limitations of E- Marketing	is	
		a)	The inability to touch and fe	el	
		b)	Instant cash payment		
		c)	Touch and fees		
		d)	Immediate delivery		
	v)	Ext	tension of Marketing activities	across	the globe is called as
		a)	Universal Marketing	b)	International Marketing
		c)	International Business	d)	Universal business

		V1)	The term green marketing in international marketing is related to						
			a)	Marketing of natural man	ketin	g			
			b)	Environmental Concern	and F	Protection			
			c)	Green house Effects					
			d)	Green colour of marketing	ng de	cision			
	B)	Matc	ch the	e following:		I	[5]		
			Colu	ımn 'A'		Column 'B"			
		i)	Onli	ne Marketing	a)	24×7			
		ii)	Plas	tic ban	b)	E- Marketing			
		iii)	Face	ebook	c)	Green Marketing			
		iv)	Incr	easing Import-Export	d)	Social Media Marketing			
		v)	Digi	tal Marketing	e)	International Marketing			
Q 2)	Writ	e a sh	ort n	ote (Any 2)		[1	0]		
	a)	Obje	ective	of Green Marketing					
	b)	Onli	ne an	d Offline Marketing					
	c)	Mob	ile A	pp Marketing					
	d)	Bene	efits c	of International Marketing					
Q 3)	a)	Wha	t is G	reen Marketing? Explain t	he im	portance of Green Marketing.	[8]		
	b)	Expl	ain tl	ne present status of E-Mar	ketin	g in India.	[7]		
Q4)	a)	Expl	ain di	ifference between Tradition	al Ma	arketing and Digital Marketing.	[8]		
	b)		t is I keting		Expla	in the Objective of Internation	nal [7]		
				A A	A				

P1777

[6032]-413 S.Y.B.Com.

246 (H): MARKETING MANAGEMENT-II (CBCS 2019 Pattern) (Semester -IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ <i>: 2½</i> त	ास]			[एकूण गुण $:50$
सूचना :-	<i>1</i>)	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत	•	
	<i>2</i>)	उजवीकडील दिलेली संख	व्या पूर्ण गुण दर्शवितात.	
प्र. 1) अ)	रिका	ऱ्या जागा भरा. (कोणत्यार्ह	~~†~~ 5)	[5]
	i)	हरित विपणन हा	चा एक भाग अ	गहे.
		अ) सेवा विपणन		
		ब) रेलेशनशिप विपण	न/ संबंधित विपणन	
		क) सामाजिक विपणन	ī	
		ड) ग्राहक समाधान		
	ii)		ठी इंटरनेट, मोबाइल डिव्हाइ म्हणजेहोन	इस, सोशल मीडिया, शोध इंजिन आणि य.
		अ) सोशल मीडिया वि	पणन ब)	आंतरराष्ट्रीय विपणन
		क) हरित विपणन	ਫ)	विपणन
	iii)	डिजिटल विपणंनामध्ये	मुख्य स्तंभ आ	हेत.
		अ) चार	ন্ত্ৰ)	एक
		क) दोन	ਫ)	तीन
	iv)	ई-वि	पणनाच्या मर्यादा आहेत.	
		अ) स्पर्श आणि अनुभ	वण्यास असमर्थता ब)	त्वरित रोख पेमेंट
		क) स्पर्श आणि शुल्क	ड)	तात्काळ वितरण
	v)	जगभरातील विपणन क्रिय	॥कलापांच्या विस्ताराला	असे म्हणतात.
		अ) जागतिक विपणन	ন্ত্ৰ)	आंतरराष्ट्रीय विपणन
		क) आंतरराष्ट्रीय व्यापा	र ड)	सार्वित्रक व्यवसाय

		vi)	आंतर	राष्ट्रीय विपणनातील हरित विपप	गन हा शब्द	शी संबंधित आहे.	
			अ)	नैसर्गिक विपणनाचे विपणन	ब)	पर्यावरणीय चिंता आणि संरक्षण	
			क)	ग्रीन हाऊस इफेक्ट्स	ਭ)	विपणन निर्णयाचा हिरवा रंग	
	ब)	योग्य	जोड्या	जुळवा.			[5]
			रकान	ा 'अ'		रकाना 'ब'	
		i)	ऑनल	नाइन विपणन	अ)	24×7	
		ii)	प्लॅस्टि	टेक बंदी	ब)	इ–विपणन	
		iii)	फेसबृ	क	क)	हरित विपणन	
		iv)	आया	त निर्यात वाढ	ਭ)	सामाजिक प्रसारमाध्यम विपणान	
		v)	डिजि	टल विपणन	इ)	आंतरराष्ट्रीय विपणन	
प्र. 2)	थोडव	म्यात टि	पा लि	हा. (कोणत्याही 2)			[10]
	अ)	हरित	विपणन	गाचे उदिष्टे			
	ब)	ऑनल	नाइन अ	गणि ऑफलाइन विपणन			
	क)	मोबाइ	इल ॲप	। विपणन			
	ਭ)	आंतर	राष्ट्रीय ी	विपणनाचे फायदे			
प्र. 3)	अ)	हरित	विपणन	ा म्हणजे काय? हरित विपणना	चे महत्व स	मजावून सांगा.	[8]
	ब)	भारता	ातील ई	–विपणनाची सद्यस्थिती स्पष्ट व	करा.		[7]
प्र. 4)	अ)	पारंपा	रिक वि	पणन आणि डिजिटल विपणन	ामधील फर	क स्पष्ट करा.	[8]
	ब)	आंतर	राष्ट्रीय ी	विपणन म्हणजे काय? आंतररा	ष्ट्रीय विपण	नाचे उदिष्टे सांगा.	[7]

Total No. of Questions : 4]					SEAT No. :
P1778			_	032]-414 Z.B.Com.	[Total No. of Pages : 4
246 (I)	: A(	GRI		ND INDUS	STRIAL ECONOMICS-II ter - IV)
1)	ons to All qu	the co	andidates: ns are compulsory. the right indicate ful	l marks.	[Max. Marks : 50
Q1) A)	Fill	in th	e blanks (attempt a	ny 5 out of 6	[5]
	i)	Sto	rage function crea	tes	-
		a)	Farm utility	b)	Possession utility
		c)	Time utility	d)	Place utility
	ii)	Pro	duction function re	efers to	
		a)	The input-output	relationship	in the process of production
		b)	The technologica	l impact	
		c)	The technology a	and other res	ources in operation
		d)	Other production	method	
	iii)	Far	m management de	als with	
	,	a)	Judicious deciou		
		b)	Use of scarce res	sources	
		c)	Profit maximizati	on and famil	y satisfaction
		d)	All of the above		
	iv)	Wh	nat is authorised cap	oital of SIDE	BI?
		a)	Rs. 100 crore	b)	Rs. 500 crore

d) Rs. 1000 crore

c) Rs. 750 crore

		v)	Proc	luctivity=		
			a)	Input/Output	b)	Output/Input
			c)	Input-Output	d)	Output-Input
		vi)	Indu	strial development Bank	of Inc	lia established in
			a)	1964	b)	1965
			c)	1966	d)	1967
	B)	Mato	ch the	e following:		[5]
				A		В
		i)	Fact	ors of production	a)	USA
		ii)	FDI		b)	Land, Labour Capital
		iii)	ADI	3	c)	Latin word
		iv)	Agri	culture	d)	Output per-man hour of labour
		v)	Proc	luctivity	e)	Foreign direct investment
Q2)	Writ	e a sł	nort r	notes on (any 2 out of 4)		[10]
	a)	Farn	ner p	roducer organisation.		
	b)	Man	agen	nent Agricultural input and	outp	ut.
	c)			efficiency.		
	d)	State	e fina	nce corporation.		
<i>Q3</i>)	a)	Expl	lain tl	ne meaning and objectives	of fa	rm management. [8]
~	b)	-		ne nature of risk and uncer		
<i>Q4</i>)	a)	State	e the	sources of Industrial Fina	nce.	[8]
	b)	Expl	lain tl	ne factors affecting on Ind	ustria	al Productivity. [7]

P1778

[6032]-414 S.Y.B.Com.

246 (I): AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS-II (2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ <i>: 2½</i> त	ास]				[एकूण गुण	T : 50
सूचना :-	<i>1</i>)	सर्व !	प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.			
	2)	उजर्व	ोकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जा	गा भरा. (सहा पैकी कोणत्याही पाच)			[5]
	i)	साठव	त्रणूक कार्ये तयार करते.			
		अ)	रूप उपयुक्तता	ब)	ताब्यात घेण्याची उपयुक्तता	
		क)	काळ उपयुक्तता	ड)	स्थळ उपयुक्तता	
	ii)	उत्पा	दन फलन म्हणजे			
		अ)	उत्पादन प्रक्रीयेत आदाने आणि प्रदाने र	यांचा संब	बंध	
		ब)	तांत्रिक प्रभाव			
		क)	उत्पादनामध्ये तंत्रज्ञान आणि इतर स्त्रोत			
		ਭ)	उत्पादन फलन			
	iii)	शेती	व्यवस्थापन शी संबंधित ३	गहे.		
		अ)	न्यायिक निर्णय	ब)	दुर्मिळ साधनांचा वापर	
		क)	नफा वाढ आणि कौटुंबिक समाधान	ਭ)	या पैकी सर्व	
	iv)	सीड	बी (SIDBI) चे अधिकृत भाग भांडवल	किती ३	आहे?	
		अ)	रू. 900 कोटी	ब)	रू. 500 कोटी	
		क)	रू. 750 कोटी	ड)	रू. 1000 कोटी	
	v)	उत्पा	दकता =			
		अ)	इनपूट/ आउटपूट	ब)	आउटपूट/ इनपूट	
		क)	इनपूट – आउटपूट	ड)	आउटपूट – इनपूट	
	vi)	भारत	ोय औद्योगिक विकास बँक	मध्ये	स्थापन करण्यात आली.	
		अ)	1964	ब)	1965	
		क)	1966	ਤ)	1967	

	ब)	जोड्य	या जुळवा.			[5]
			34		ब	
		i)	उत्पादन घटक	अ)	यु.एस.ए.	
		ii)	एफ.डी.आय (FDI)	ब)	भूमी, श्रम, भांडवल	
		iii)	ए.डी.आर (ADR)	क)	लेटीन वर्ड (शब्द)	
		iv)	शेती	ड)	श्रम प्रती मनुष्य तास उत्पादन	
		v)	उत्पादकता	इ)	परकीय थेट गुंतवणुक	
प्र. 2)	) टिपा	लिहा.	(चार पैकी कोणत्याही दोन)			[10]
	अ)	शेतक	र्जरी उत्पादक कंपन्या			
	ब)	कृषीन	ची आदाने आणि प्रदाने यांचे व्यवस्थापन			
	क)	औद	घोगिक कार्यक्षमता			
	ਭ)	राज्य	वित्तीय महामंडळ			
प्र. 3)	) अ)	शेती	व्यवस्थापनाचा अर्थ आणि उद्दीष्ट्ये स्पष्ट	करा.		[8]
	iii) ए.डी.आर (ADR) क) लेटीन वर्ड (शब्द) iv) शेती ड) श्रम प्रती मनुष्य तास उत्पादन v) उत्पादकता इ) परकीय थेट गुंतवणुक है) टिपा लिहा. (चार पैकी कोणत्याही दोन) अ) शेतकरी उत्पादक कंपन्या ब) कृषीची आदाने आणि प्रदाने यांचे व्यवस्थापन क) औद्योगिक कार्यक्षमता ड) राज्य वित्तीय महामंडळ है) अ) शेती व्यवस्थापनाचा अर्थ आणि उद्दीष्ट्ये स्पष्ट करा. ब) शेती क्षेत्रातील धोका आणि अनिश्चितता स्पष्ट करा.		[7]			
प्र. 4	) अ)	औरू	घोगिक वित्ताये स्त्रोत सांगा.			[8]
	, ਚ., ਕ)		चोगिक उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घट	~~क्र~~ गार	I akul	[7]
	91)	जाद	वागिक अपादकारावर पारणान करणार घट	जा राज्य	. भाराः	1/1

• • •

Total	l No	of Questions : 4]	GDA DAY
P17	779	[6032]-415 S.Y.B.Com. 246 (J): DEFENCE BUDGETING, MANAGEMENT - II (2019 Pattern) (Semester - I	
Instr	uctio	Hours] ns to the candidates: All questions are compulsory. Figures to the right indicate full marks.	[Max. Marks : 70
Q1)	Atte	empt any five of the following.	[5×2=10]
	a)	What is Planning?	
	b)	Define war finance.	
	c)	Define third world countries.	
	d)	State the role of the department of Defence pr	oduction.
	e)	Define war time economy.	
	f)	What is a peacetime economy?	
Q2)	Atte	empt any four of the following.	[4×5=20]
	a)	DRDO	
	b)	War potential	

- c) Arms production
- d) Rationing
- e) Military budget

Q3) Attempt any four of the following.

 $[4 \times 5 = 20]$

- a) Write salient features of the Indian economy.
- b) Explain the role of the department of defence expenditure.
- c) Explain source of Mobilization.
- d) Explain third world countries' meaning and concept.
- e) Explain military industrialization.

Q4) Attempt any two of the following.

 $[2 \times 10 = 20]$

- a) Explain Indian Defence spending from 1971 to till data.
- b) Explain the relevance of the arms production to third world countries.
- c) Explain in detail the importance of DRDO in war.

Total No. of Questions : 4]

P1779

[6032]-415 S.Y.B.Com.

246 (J) : DEFENCE BUDGETING, FINANCE & MANAGEMENT - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

/ एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

 $[5 \times 2 = 10]$

- अ) नियोजन म्हणजे काय?
- ब) वॉर फायनान्स व्याख्या द्या.
- क) तिसऱ्या जगातील राष्ट्र व्याख्या द्या.
- ड) संरक्षण उत्पादन विभागाची भूमिका सांगा.
- इ) युद्धकालीन अर्थव्यवस्था व्याख्या द्या.
- फ) शांतताकालीन अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

 $[4 \times 5 = 20]$

- अ) डी आर डी ओ
- ब) युद्ध गतिमानता
- क) शस्त्रास्त्रे उत्पादन
- ड) रेशनिंग
- इ) लष्करी अर्थसंकल्प

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

 $[4 \times 5 = 20]$

- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेची सुप्त वैशिष्ट्य लिहा.
- ब) संरक्षण खर्च विभागाची भूमिका लिहा.
- क) गतिमानतेची साधने स्पष्ट करा.
- ड) तिसऱ्या जगातील राष्ट्र अर्थ आणि संकल्पना सांगा.
- इ) लष्करी औद्योगीकरण स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

 $[2 \times 10 = 20]$

- अ) 1971 ते आजपर्यंतच्या संरक्षण खर्चाचे सविस्तर विश्लेषण करा.
- ब) तिसऱ्या जगातील राष्ट्रांच्या शस्त्रास्त्र उत्पादनाचा रिलिवन्स स्पष्ट करा.
- क) युद्धातील डी आर डी ओ चे महत्व सविस्तर विशद करा.

• • •

Total No. of Questions : 4]		SEAT No. :
P1780	[6032]-416 S.Y. B.Com.	[Total No. of Pages :

2	46 (K	X): I	NSURANCE, TRANSPORT & TOURISM - II (2019 Pattern) (Semester - IV)	
	ns to a	the ca	[Max. Marks : 50 andidates: as are compulsory. The right indicate full marks.	)
<i>Q1)</i> A)	Fill	in the	e blanks (Any five): [5]	
	i)	Pus	h factor in tourism is	
		a)	Facilities	
		b)	Prestige	
		c)	Services	
	ii)	_	isitor who stays in the country visited for atleast one night is wn as	;
		a)	Visitor	
		b)	Resident	
		c)	Tourist	
	iii)	Wh	ich is the most important economic benefit of tourism?	
		a)	Increase in employment	
		b)	Increase in production	
		c)	Foreign exchange	
	iv)	Wh	at is the ratio of FDI in the accomodation sector in India?	
		a)	49 %	
		b)	51 %	
		c)	100 %	

		v)	Which financial organization authorities the foreign currency dealers to buy and sell foreign currency in India?					
				n India	1.			
			a) State bank of India					
			b) Reserve Bank of India					
		• `	c) Ministry of Finance.					
		vi)	The term 'Gastronomy' refers to	an as	pect of			
			a) Space tourism					
			b) Medical tourism					
			c) Cultural tourism					
	B)	Mate	ch the following:			[5]		
			'A' Group		'B' Group			
		i)	Tourism	a)	1986			
		ii)	Agro Tourism	b)	Thomas cook			
		iii)	Water Tourism	c)	Vising working Farm			
		iv)	National Committecon Tourism	d)	Cox & Kings			
		v)	Pioneer of the travel					
			agency business	e)	Travel for pleasure			
				f)	Crusing			
				g)	5 % of world GDP			
<i>Q2</i>)	Shor	t No	tes (any two)			[10]		
•	a)		nificance foTourism.					
	b)	_	rt Tourism.					
	c)	_	ironmental Impact of Tourism.					
	d)		pe of Tourism in India.					
Q3)	a)	Exp	lain the different types of tourism.			[8]		
	b)	State	e the Cultural Tourism in detail.			[7]		
Q4)	a)	Exp	lain the socio-cultural Impact of To	ourisn	1.	[8]		
	b)	sector.	[7]					

Total No. of Questions : 4]

P1780

[6032]-416 S.Y. B.Com.

246 (K): INSURANCE, TRANSPORT & TOURISM - II (2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ <i>: 2½</i> त	ास/		/एकूण गुण : <i>50</i>
सूचना :-	1)	सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.	2
	2)	उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.	
	3)	संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.	
प्र. 1) अ)	रिका	म्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच)	[5]
	i)	पर्यटनात पुश फॅकटर आहे.	
		अ) सुविधा	
		ब) प्रतिष्ठा	
		क) सेवा	
	ii)	किमान एक रात्र भेट दिलेल्या देशात राहणाऱ्या अभ्यागताला	म्हणून ओळखले
		जाते.	
		अ) अभ्यागत	
		ब) रहिवासी	
		क) पर्यटक	
	iii)	पर्यटनाचा सर्वात महत्त्वाचा आर्थिक फायदा कोणता आहे?	
		अ) रोजगारात वाढ	
		ब) उत्पादनात वाढ	
		क) परकीय चलन	
	iv)	भारतातील निवास क्षेत्रामध्ये थेट परकीय गुंतवणूकीचे प्रमाण किती आहे	?
		अ) 49%	
		অ) 51%	
		क) 100%	

		v)			वेक्रेत्यांना	भारतात विदेशी चलन खरेदी आ	ण विक्री
				गचे अधिकार देते?			
				स्टेट बँक ऑफ इंडिया			
			-	भारतीय रिझर्व्ह बँक			
			,	अर्थ मंत्रालय	•	. 0.	
		vi)	•	नॉमी' हा शब्द	पैलूला	सदिभित करतो.	
			,	अंतराळ पर्यटन			
			,	वैद्यकीय पर्यटन			
			क)	सांस्कृतिक पर्यटन			
	ब)	जोड्य	॥ जुळ	त्रा.			[5]
			'अ' ः	गट		'ब' गट	
		i)	पर्यटन	न	अ)	1986	
		ii)	कृषी	पर्यटन	ब)	थॉमस कुक	
		iii)	जल	पर्यटन	क)	काम करणाऱ्या शेताला भेट	
		iv)	पर्यटन	गवरील राष्ट्रीय समिती	ड)	कॉक्स ॲण्ड किंग्ज	
		v)	ट्रॅव्हल	ा एजन्सी व्यवसायाचे प्रणेते	इ)	आनंदासाठी पर्यटन	
					फ)	कुझिंग	
					य)	जागतिक जीडीपीच्या 5%	
प .2)	टिपा ी	लिहा	(கிர	त्याही दोन)			[10]
~~		पर्यटन					[10]
	ਰ) ਕ)	क्रीडा					
	₄₎ क)			र् र्यावरणीय परिणाम			
	यः <i>)</i> ड)			टनाची व्याप्ती			
	3)	***************************************		3 11 31 1111			
प्र. 3)	अ)	पर्यटन	ाचे वि	विध प्रकार स्पष्ट करा.			[8]
	ब)	'सांस्वृ	ृतिक	पर्यटन' तपशीलवार सांगा.			[7]
प्र. 4)	अ)	पर्यटन	गचा म	ामाजिक-सांस्कृतिक प्रभाव स्प <u>ष्ट</u>	क्रा		[8]
~~1)	ਰ) ਬ)			टन क्षेत्राला कोणत्या आव्हानांनाः		ने लागने ?	[7]
	4 <i>)</i>	नारती	ज पप	^{इन} क्रियाता क्रामाना ज्ञान्हा नाना ज्ञ	तानार जा	अ समारा :	[/]

Total No. of Questions : 6]		SEAT No. :	_
P1781	[(022] 415	[Total No. of Pages :	2

[6032]-417 S.Y.B.Com.

246-L: COMPUTER PROGRAMMING AND APPLICATION-II Relational Database Management System (CRCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

		,	CDCS 2019 1 a	itern) (Se	1116	ester - IV)
	ons to	the ca	andidates:			[Max. Marks : 70
1) 2) 3)	Solve	any ti	l Q.No.6 compulsory hree questions from the right indicates fi	the remaining	g qu	testions No. 2,3,4 and 5.
Q1) A)	Fill	in the	e blanks.			[5]
	a)		erator i umn.	s used to se	arc]	h for a specified pattern in a
		i)	FROM	ii)	L	JKE
		iii)	GET	iv)	S	ET
	b)	SQ	L Statement	is used to	ins	sert new data in a database
		i)	ADD NEW	ii)	I	NSERT INTO
		iii)	ADD RECORD	iv)	Π	NSERT NEW
	c)	The	e of the fo	ollowing is N	Not	included in DML.
		i)	Insert	ii)	A	Alter
		iii)	Update	iv)	Г	Delete
	d)	DB	A stands for			
		i)	Database access			
		ii)	Data bank acces	S		
		iii)	Database admini	strator		
		iv)	Data bank admin	istration		
	e)	Duj	plicate data in mul	tiple data file	es is	s called
		i)	Data redundancy	ii)	D	Data multiplication
		iii)	Data Integrity	iv)	Г	Oata Isolation

		Stud	lent table having following structure. (roll no, name, result.	
		a)	Create table Student.	
		b)	Display name of student in uppercase in descending order result is first class.	whose
		c)	Add new student's information to student table.	
		d)	Change rollno No = 10 whose name is 'ram'.	
		e)	Display name of student whose name begin with 'R'	
Q2)	Ans	wer tl	ne following questions:	[15]
	a)	Expl	lain scalar function with example in sql.	
	b)	Expl	lain where clause with example.	
	c)	Wha	at is the use of index?	
Q3)	Ans	wer tl	ne following questions:	[15]
	a)	Wha	at is cube operator of SQL?	
	b)	Wha	at is an index?	
	c)	Wha	at is the purpose of group by having clause?	
Q4)	Ans	wer tl	ne following questions:	[15]
	a)	Expl	lain with Example primary and foreign key of SQL.	
	b)	Wha	at are correlated sub queries?	
	c)	Wha	at is view?	
Q 5)	Ans	wer tl	ne following questions:	[15]
	a)	Expl	lain SET operators of RDBMS.	
	b)	Wha	at are user privileges?	
	c)	Wha	at is the use of ODBC?	
Q6)	Ans	wer tl	ne following questions:(Any Three)	[15]
	a)	Wha	at is ADO?	
	b)	Wha	at is the use of DSN	
	c)	Wha	at is synonym?	
	d)	Expl	lain TCL commands of SQL- commit, rollback, savepoint	

[5]

Answer the following questions.

B)

Total No. of Questions: 3]	SEAT No.:
P1782	 [Total No. of Pages :2

P1782

[6032]-418

S.Y.B.Com. (Vocational)

VOC 245 A: COMPUTER APPLICATIONS-I (CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

<i>1</i>) .	ns to a	the ca estion	indidates: is are compulsory. the right indicates f	iull marks.	[Max. Marks : 50
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the	e Blanks.		[5]
	a)		is the charact	eristics of	Information
		i)	Data	ii)	Accuracy
		iii)	Storage	iv)	raw fact
	b)	The	information of M	MIS comes	from the bootsource.
		i)	External	ii)	Superficial
		iii)	Internal	iv)	Internal and External
	c)		run ansys ded.	tem, traine	ed and experiened employees are
		i)	Company	ii)	ERP
		iii)	Show	iv)	MIS
	d)		is an importar	nt factor of	a management information system.
		i)	Personal	ii)	Planning
		iii)	Information	iv)	System
	e)		is the benef	it of DSS.	
		i)	Data access		
		ii)	Improve speed	of decision	making
		iii)	Manage Informa	ation	
		iv)	Less data		

-		~	4	0 11						_ 1
R	)	State	the	tall	auuna	statements	are	True	or	Halee
v,	,	State	uic	TOIL	JWIIIg	statements	arc	Truc	OI.	raisc

[5]

- a) MIS stands for Management Information Strategy.
- b) An enterprise resource planning (ERP) System is designed to learn more about customers' wants, needs and behaviors.
- c) Information is processed into data.
- d) Executive Information system is also called as Executive Support System.
- e) Planning helps to improve future performance of an organization.

Q2) Answer the following: (Any four)

[20]

- a) What are the various types of Decision Support System?
- b) What is MIS? Explain objectives of MIS in detail.
- c) Write down any four benefits of ERP Systems.
- d) What is Information Systems? Explain any two types of Information System briefly.
- e) What are the features of executive support system?

Q3) Answer the following: (Any two)

[20]

- a) What are the various Components of DSS?
- b) What do you understand by Executive Support system? Explain.
- c) Describe the scope of ERP.

Total No	. of Qu	estion	ns:4]	SEAT No. :
P1783			[6032]-419	[Total No. of Pages : 2
245			S.Y.B.Com. (Vocational) : ADVERTISING, SALES PR SALES MANAGEME Advertising and Media Plant attern) (CBCS) (Semester - IV	ENT - I ning
Time:2½ Instructi		-	andidates:	[Max. Marks: 50
1) 2)	All qu	iestior	ns are compulsory. the right indicate full marks.	
<i>Q1</i>) A)	Fill	in the	e blanks.	[5]
	a)	i) ii) iii) iv)	James Culliton Jerom Mc Carthy Philip Kotler Maslow	ined by
	b)	in A i) ii) iii) iv)	AIDAS, I stands for Interest Image Income Interview	
	c)	help it fr i) ii) iii)	e strategy of using a name, logo, sign consumers identify a product or ser com competitors is called Umbrella branding Branding Mega branding Co-branding	vice, and also differentiate
	d)	Free	e samples, coupons, discount, sale	these are the examples

Advertising

iv) Publicity

Personal selling

Sales Promotion

i) ii)

iii)

		e) Place mix includes storage, warehousing, and						
			i) Product development					
			ii) Channel of distribution					
			iii)	Pricing				
			iv)	Branding				
	B)	Mat	ch th	e following.		[5	5]	
				A		В		
		a)	Mar	keting Mix	i)	Instagram		
		b)	Bra	nd	ii)	Place mix		
		c)	Soc	ial media	iii)	4 P's		
		d)	Trai	nsportation	iv)	Sales Promotion		
		e)	Free	e sample	v)	Boat		
Q 2)	Shor	t No	tes (A	Any 2)		[10	)]	
	a)	Digi	tal M	Tarketing Mix.				
	b)	Eler	nents	s of Product mix.				
	c)	Bran	nd po	sitioning				
Q 3)	Ans	wer tl	he fo	llowing (Any 4)		[20	)]	
	a)	Wha	at are	the elements of price mix	?			
	b)	Write techniques of sales promotion.						
	c)	Write a note on consumer thought process.						
	d)	Writ	te im	portance of marketing mix				
	e)	Write a note on impact of social media advertising.						
Q4)	Ans	swer the following question (Any one) [10]						
	a)	What do you mean by Branding? Discuss different types of branding.						
	b)	Write a detail note on recent media trends.						
				6 6	c			
				প্ত প্ত	~			
[603	32]-4	19		2				

Total No.	of Qu	estions: 5]	SEAT No. :	_
P3005		[6032]-420 S.Y.B.Com (Vocational) INCOME TAX (C): Tax Procedure and Practice - 1 (2019 Pattern) (CBCS) (Semeste	`	Pages: 2
1) 2) 3)	ons to Q.1 an Solve Use o	the candidates: and Q.2 is compulsory. any 2 from questions 3, 4 and 5. f Calculator is allowed. es to the right indicate full marks.	[Max. Marks : 5	0
Q1) A)	Stat	e following statement are true or false (any	(5)	5]
	a)	Maximum late fees payable for filing of Rs. 10,000.	return beyond due date	is
	b)	Maximum interest allowable on partners'	capital is 14%.	
	c)	Certain domestic companies can opt spec	cial rate of 20%.	
	d)	Depreciation loss can be carry forward for	or 6 years only.	

TDS on winning of lottery is deductible at 20% rate.

(Section 70, Section 71, Section 72, Section 73)

Basic exemption limit for partnership is ______.

Provision regarding non-payment of advance tax is given under

(Section 234A, Section 234B, Section 234C, Section 234F)

(Rs. 10,000, Rs. 2,00,000, Rs. 2,50,000, NIL)

Minor can verify his return.

following section _____.

Fill in the Blanks (any 5)

e)

f)

a)

b)

c)

B)

P.T.O.

[5]

		a)	Apex income tax authority is	
			(Supreme court, Chief Commissioner of IT, CBDT, ITO)	
		e)	TDS on winning from horse races is at following rate	_•
			(10%, 20%, 30%, NIL)	
		f)	Provision of Minimum Alternate Tax (MAT) is applicable	le to
			(Individual, HUF, Company, Partnership firm)	
Q 2)	Writ	te sho	ort notes on (Any 2)	[10]
	a)	Due	date for filing return of income.	
	b)	Tax	deducted at source u/c 194 I.	
	c)	Prov	visions for carry forward and set of house property loss.	
	d)	Adv	rance payment of Income tax.	
Q 3)	a)	Туре	es of assessment under Income tax Act.	[8]
	b)	Vari	ous Income tax authorities under Income tax Act.	[7]
Q 4)	Exp	lain t	he following provisions related to Company.	[15]
	a)	Boo	k Profit	
	b)	Min	imum alternate tax	
	c)	Tax	rates applicable to various companies	

Q5) Following is the profit and Loss account of ZX and Co. (a partnership firm) for the year ending 31-3-2023 is as follows: [15]

Particulars	Amount Rs.	Particulars	Amount Rs.
Cost of goods sold	11,00,000	Sales	19,00,000
Remuneration	4,49,000	Rent of house property	60,000
to partners			
Interest to partners	60,000	Dividend	1,70,000
@18% p.a.			
Municipal tax of	25,000		
house property			
Other expenses	2,36,000		
Net Profit	2,60,000		
Total	21,30,000	Total	21,30,000

Other information:

- a) Out of the other expenses, Rs. 18,400 is not deductible u/s 36,37(1) and 43B
- b) On 15-1-2023, the firm pays an outstanding GST liability of Rs. 54,700 of the previous year 2021-22. As this amount pertains to the previous year 2021-22, it has not been debited to the aforesaid Profit and Loss account.

Compute the income from business of the ZX and Co. for the AY 2023-24 assuming that the firm does not opt for presumptive taxation scheme.

Total No. of Questions : 4]	SEAT No.:	
D 1795	[Tota]	No. of Pages • 2

[6032]-422

			S.Y. B.Com. (V	Voca ¹	tional)			
	PE	RS	ONAL SELLING	& SA	ALESMANSHIP			
246 (B	) : A	dve	ertising, Sales Prome	otion	& Sales Management-II			
		(20	19 Pattern) (CBCS	S) (S	emester - IV)			
Time: 21/2	Hou	rs]			[Max. Marks: 50			
Instruction	ons to	the c	andidates:					
1)	-	•	ions are compulsory.					
2)	Figu	ires t	o the right indicate full m	arks.				
Q1) A)	Fill	in tł	ne blanks.		[5]			
	i)	The stages through which individual product develop over period of time is known as						
		a)	product life cycle					
	b) product like cycle							
	c) product development cycle							
		d)	product image cycle					
	ii)	In I	Decline stage, cost of ma	rketin	ng is			
		a)	Very high	b)	Very low			
		c)	Moderate	d)	Not known			
	iii)	Nev	w product development s	starts	with			
		a)	Idea generation	b)	Funds generation			
		c)	Marketing channels	d)	Lower pricing			
	iv)		are emotions behi	nd pu	rchase of products.			
		a)	Buying motives	b)	Selling motives			
		c)	Marketing decisions	d)	Bargaining motive			
	v)	Thi	s type of customer is ver	y hard	d tohandle.			
		a)	Friendly	b)	Arrogant			
		c)	Expert buyer	d)	Silent			

	B)	Match the pairs. [5]						
		i)	Primary Packaging	a)	Carton of Papers			
		ii)	Secondary packaging	b)	Shampoo botel			
		iii)	It is specific name, picture or design	c)	Brand			
		iv)	Sales volume high	d)	Buying motives			
		v)	Safety and security	e)	Growth stage			
Q2)	Wri	te sh	ort note (any 2):			[10]		
	a)	Brar	nding of product					
	b)	Mat	urity stage in product life cycle					
	c)	Rati	Rational buying motives					
	d)	Onli	ne marketing					
Q3)	Ans	wer 1	the following (any 4):			[20]		
	a)	Proc	luct life cycle					
	b)	AID	A					
	c)	Emo	otional buying motives					
	d)	Patr	onage buying motives					
	e)	Clou	ıd marketing					
	f)	Soci	al media marketing					
Q4)	Ans	wer 1	the following (any 1):			[10]		
- '	a)	State	e and Explain process of selling	g.				
	b)	What do you mean by Marketing? Explain modern marketing concepts.						

 $\nabla \nabla \nabla \nabla$

Total No. of Questions: 4]	SEAT No. :
P3185	[Total No. of Pages : 2

[6032]-423 S.Y. B.Com. (Vocational)

	24	46 C	AX PROCEDURE VOC : Goods & CBCS 2019 Patte	Services	s Tax (Paper - II)
Time : 2½		_			[Max. Marks : 50
			indidates:		
1)	_		is are compulsory.	7	
2)	Figur	es to t	the right indicate full m	arks.	
Q1) A)	Stat a)	Inp	<u> </u>		s True or False. [5] case of switchover from taxable
	b)	Αŗ	xempt supplies. oayment voucher ne egistered person.	eed not b	be raised if the supplier is an
	c)		time limit to pay the veredit is 90 days.	alue of su	apply with taxes to avail the input
	d)		portionate credit for obusiness purpose.	capital go	oods it allowed for business and
	e)	cred			all include details of debit notes, s issued in relation to outward
B)	Cho	oose (	correct answer (Any l	Five)	[5]
D)	a)				be certified by practicing
		i)	MCA	ii)	MCMA
		iii)	CA or CMA	iv)	MCCA
	b)		oice-wise details of S	upplies m	nade by Taxable person are filed
		i)	GSTR - 1	ii)	GSTR - 4
		iii)	GSTR - 6	iv)	
	c)	_	ut Tax credit as credite	d in Electi	ronic Credit ledger can be utilized
		i)	Payment of Taxes	ii)	Payment of Interest
		iii)	Payment of Fine	iv)	Payment of Expenditure
					P.T.O.

	d)		m no return is requely the registered person		to be	e turnished for outward supplie	3S
		i)	GSTR - 1		ii)	GSTR - 2B	
		iii)	GSTR - 3		iv)	GSTR - 4B	
	e)	Pro	visional Input tax credit ca	an be	utiliz	zed against	
		i)	Any Tax liability	ii)	Self	f-Assessed Output Tax liability	
		iii)	Interest and Penalty	iv)	Fine	e	
	f)	Fina	al return shall be furnished	d in th	ne for	rm	
		i)	GSTR - 4	ii)	GST	TR - 5	
		iii)	GSTR - 10	iv)	GST	TR - 9	
Q2)	Writ	te Sh	ort Notes (Any Two)			[10	)]
	a)	Inpu	ut tax credit				
	b)	Bill	of Supply				
	c)	Ass	essment under GST law				
Q3)	Ans	wer t	he following questions (A	ny F	our)	[20	)]
	a)	Wh	at are the contents of GST	ΓR1?			
	b)	Wh	at is the maximum time lir	nit to	clain	m the Input tax credit?	
	c)		at are the provisions rega er GST?	rding	asse	essment of unregistered persor	ıs
	d)		w will transfer of credit on effected?	accou	ınt of	f sale, merger, amalgamation et	c.
	e)		at are the conditions applic credit?	able	to inp	put service distributor to distribu	ut
	f)		at is the difference between Voluntary Registration?	n the]	Input	tax credit in case of Compulsor	У
Q4)	Ans	wer a	any One of the following of	questi	ons.	[10	)]
	a)	Wh	at are the various provisio	ns of	Audi	it by tax authorities?	
	b)	Wh	at are the different types of	of GS	T ret	turns?	

Total No. of Questions : 5]		SEAT No. :
P-1786		[Total No. of Pages : 4
	[6032]-424	
	S.Y. B.Com	

AECC - II : ENVIRONMENTAL AWARENESS / STUDIES (2019 Pattern) (Semester - IV) (Paper - II) (249) Time: 2 Hours] [*Max. Marks* : 35 Instructions to the candidates: Question 1 is compulsory. 2) Solve any three questions from Question No 2 to Question No 5. Question No 2 to Question No 5 carry equal marks. *3*) **Q1**) Attempt any FIVE of the following. Define Pollution [1] a) Give correct classification of solid waste. b) [1] c) Explain Roof top Harvesting [1] d) Write any two measures of water conservation [1] Write the correct title of water Act. [1] e) Which acid causes acid Rain. [1] f) **Q2**) Answer the following. Discuss the Indian scenario for population explosion. [6] a) What is Green House effect? Causes of Green House effect. b) [4] Q3) Answer the following. Write down effects of Water pollution with example of any one case study. **[6]** Explain causes & effects of flood. b) [4]

Q4) Answer the following.

	a)	What is watershed? Explain watershed management Practices.				
	b)	Role of Information technology in environment science.	[4]			
Q5)	) Write a short note on Any Four of the following:					
	a)	Earth Quake	$[2^{1/2}]$			
	b)	Sustainable development	$[2^{1/2}]$			
	c)	Air Act	$[2^{1/2}]$			
	d)	Human Rights	$[2^{1/2}]$			
	e)	Environment Awareness	$[2^{1/2}]$			
	f)	HIV/AIDS - causes of mortality	$[2^{1/2}]$			

P-1786

[6032]-424

S.Y. B.Com

AECC - II : ENVIRONMENTAL AWARENESS / STUDIES (2019 Pattern) (Semester - IV) (Paper - II) (249) (मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 त	गस]		[एकूण गुण : 35					
सूचना :	1)	प्रश्न क्रं. 1 अनिवार्य आहे.						
	2)	प्रश्न क्रं. 2 ते 5 मध्ये कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.						
	3)	प्रश्न क्रं. 2 ते 5 यांना समान गुण आहेत.						
प्रश्न 1)	खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा :							
	अ)	प्रदुषण म्हणजे काय?	[1]					
	ब)	घनकचऱ्याचे वर्गीकरण द्या.	[1]					
	क)	छतावरील पाणी वाचवण्या बद्दल थोडक्यात लिहा.	[1]					
	ਭ)	पाणी संवर्धनाचे दोन उपाय लिहा.	[1]					
	इ)	पाणी कृती (water Act) चे पुर्ण शीर्षक लिहा.	[1]					
	फ)	अम्ल वृष्टी साठी कुठले अम्ल कारणीभूत आहे.	[1]					
प्रश्न 2)	अ)	लोकसंख्या वाढी बद्दल चे भारतातील दृश्य स्पष्ट करा.	[6]					
	ब)	हरितगृह परिणाम म्हणजे काय? हरितगृह परिणामाचे कारणे स्पष्ट करा.	[4]					
a	\		_ [6]					
प्रश्न 3)	अ)	पाणी प्रदूषणाचे परिणाम लिहा व कुठलीही एक उदाहरण देऊन स्पष्ट क	रा. [6]					
	ब)	पुर परिस्थितिचे कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.	[4]					

P.T.O.

प्रश्न 4)	अ)	पाणलोट क्षेत्र म्हणजे काय? पाणलोट क्षेत्राचे व्यवस्थापना बद्दल माहिती लिहा.	[6]				
	ब)	माहिती व तंत्रज्ञानाची पर्यावरण शास्त्रा मधील भुमिका स्पष्ट करा.	[4]				
प्रश्न 5)	खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :						
	अ)	भुकंप	[2½]				
	ब)	शाश्वत विकास	[2½]				
	क)	वायु कृती (Air Act)	[2½]				
	ਭ)	मानवी हक्क	[2½]				
	इ)	पर्यावरण जागृती	[2½]				
	फ)	HIV/AIDS मृत्यु दर वाढीचे कारण	$[2^{1/2}]$				

එහිනි